

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

n:o 3/2020

Aika: 03.02.2020 klo 15.30 – 19.27**Paikka:** Kaupunginhallituksen sali**Läsnä:****Varsinaiset jäsenet:**

Sirkku Hildén, puheenjohtaja

Juha Rostedt, I vpj

Aleksi Mäntylä, II vpj

Pekka Komu, poistui klo 18.28, §:n 31
jälkeen

Alettin Basboga

Jetta Laakso

Toni Putula

Merja Vahter

Rami Lehto

Jenna Koskelo

Sonja Falk

Valtuuston puheenjohtajat:

Hannu Rahkonen

Mika Kari, poistui klo 17.30

Antti Holopainen

Jarkko Nissinen, poistui klo 19.12

kaupunginvaltuuston pj

kaupunginvaltuuston I vpj

kaupunginvaltuuston II vpj

kaupunginvaltuuston III vpj

Viranhaltijat:

Pekka Timonen

Mika Mäkinen

Olli Alho

Mikko Komulainen

Tiina Granqvist

Pekka Virkkunen

Heini Moisio

kaupunginjohtaja

konsernipalvelujohtaja

kaupunkikehitysjohtaja

hyvinvointijohtaja

sivistysjohtaja

kaupunginlakimies

viestintäjohtaja

Asiantuntijat:

Jaana Sandström

Janne Hokkanen

vararehtori/LUT, klo 15.30-16.07

opinto- ja kansainvälisten asioiden johtaja/LUT,
klo 15.30-16.07

Otto Moilanen

Jere Villman

projektipäällikkö/LUT, klo 15.30-16.07

nuorisovaltuuston puheenjohtaja, klo 16.08-
16.28

Lotta Ramponen

Siiri Kankainen

nuorisovaltuuston edustaja, klo 16.08-16.28

nuorisovaltuuston edustaja, klo 16.08-16.28

Pöytäkirjanpitäjä:

Janne Mäki

kaupunginsihteeri

KAUPUNGINHALLITUKSEN puolesta:

Sirkku Hildén

Janne Mäki

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa helmikuun 10. päivänä 2020

Alexi Mäntylä

Rami Lehto

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> helmikuun 11. päivänä 2020; todistaa

viran puolesta:

Kaupunginsihteeri

Janne Mäki

Sisällysluettelo

HALL, 3.2.2020 15:30, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	3
§ 24 Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti	4
§ 25 Tiedote jaostojen asioista	5
§ 26 Lahden Vihreä valtuustoryhmän järjestäytyminen KV	6
§ 27 Valtuustoaloite: Vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestäminen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä KV	8
Liite: Seppo Korhosen valtuustoaloite: Vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestäminen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä	13
Liite: Phhykyn vastine 8.4.2019 valtuustoaloitteeseen	14
Liite: Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän lausunto 24.1.2018	16
Liite: Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän lisäselvitys 27.9.2018	19
Liite: Vammaisneuvoston kannanotto: Vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestäminen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä	22
Liite: Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän lausunto osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston selvityspyyntöön	24
§ 28 Resursointi kuntayhteistyön valmisteluun	28
§ 29 Lahden kaupungin lainannostosuunnitelma 2020	30
Liite: Lahden kaupungin lainannostosuunnitelma 2020	31
§ 30 Saapuneet ja lähteneet asiakirjat 3.2.2020	40
Liite: Saapuneet 3.2.2020	41
§ 31 Talouden seurantaraportti ja TP-ennuste 2019	42
Liite: Talouden seurantaraportti ja TP-ennuste 2019	43
§ 9998 Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	50

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Aleksi Mäntylä ja jäsen Rami Lehto.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan sen pöytäkirja tarkastetaan viimeistään kokousta seuraavana maanantaina tai mikäli se on pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä.

Pöytäkirja asetetaan tarkastettavaksi luottamushenkilöiden Extranettiin ja se on mahdollista käydä tarkastamassa myös kaupungintalolla konsernipalvelujen kansliassa. Kokouksen puheenjohtajalle ja pöytäkirjan tarkastajille ilmoitetaan sähköpostilla, milloin pöytäkirja on tarkastettavissa.

Sähköinen tarkastaminen ilmoitetaan sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo@lahti.fi.

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 24

Konsernipalvelut/rahoituspalvelujen kassaraportti

D/38/02.02.02.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Kaupunginjohtaja Pekka Timonen Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 25

Tiedote jaostojen asioista

D/39/00.02.01.00.00/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Aleksi Mäntylän, elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Juha Rostedin ja osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston puheenjohtajan Sirku Hildénin tiedote jaostojen asioista.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 26

Lahden Vihreä valtuustoryhmän järjestäytyminen KV

D/1020/00.00.01.00.03/2017

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan
ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.”

Perusteluosa Lahden Vihreä valtuustoryhmä 22.1.2020:

”Me allekirjoittaneet muodostamme Lahden Vihreän valtuustoryhmän
22.1.2020 alkaen jatkuen toistaiseksi

Puheenjohtaja: Riina Puusaari, valtuutettu
Varapuheenjohtaja: Jouni Kaikkonen, valtuutettu
Sihteeri: Aleksi Mäntylä, valtuutettu
Tiedottaja: Jani Uhrman, varavaltuutettu

Muut jäsenet:
Nelli Nevala, valtuutettu
Eveliina Aaltonen, valtuutettu
Tiina Jokinen, valtuutettu
Aija-Riitta Saastamoinen, valtuutettu
Teemu Häyrinen, varavaltuutettu
Olavi Kopo, varavaltuutettu
Panu Heinonen, varavaltuutettu
Onerva Vartiainen, varavaltuutettu
Lassi Puodinketo, varavaltuutettu
Sami Metsäranta, varavaltuutettu

Vihreän valtuustoryhmän pääneuvottelijana toimii valtuustoryhmän
puheenjohtaja Riina Puusaari ja muina neuvottelijoina
valtuustoryhmän varapuheenjohtaja Jouni Kaikkonen,
kaupunginhallituksen jäsen Aleksi Mäntylä sekä kunnallisjärjestön
varapuheenjohtaja Tiina Jokinen.”

Muutoksenhaku Kh: muutoksenhakukielto

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 26

Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: luettelot

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 27

Valtuustoaloite: Vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestäminen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä KV

D/2683/00.02.00.00.03/2018

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Päivi Pitkänen, puh. 044 482 0590

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Kaupunginvaltuutettu Seppo Korhonen 12.11.2018:

”Lahti on muiden kuntien tavoin vastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Päijät-Hämeessä kunnat ovat tätä tarkoitusta varten perustaneet kuntayhtymän, jolta ne ostavat tarvittavat palvelut. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (hyky) on perustamistaan lähtien jatkanut Lahden kaupungin aloittamaa linjaa vammaispalvelujen heikentämisestä lakien tulkintaa muuttamalla. Lähtökohdaksi on otettu käytäntö, jossa 65 vuotta täyttäneiden vammaisten ihmisten henkilökohtaisesta avusta ja tuesta päätetään vammaispalvelulain sijaan sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain pohjalta. Tämä on johtanut useiden kohdalla palvelujen heikkenemiseen ja henkilökohtaisen avustajan epäämiseen.

On kohtuutonta ja ihmisarvoa alentavaa, että yhteiskunnassa heikommassa asemassa olevat ihmiset joutuvat hakemaan oikeutta palveluihin oikaisuvaatimuksin ja hallinto-oikeudelle tehtävin valituksin. Kysymys onkin siitä, että päätöksiä tehdään ”säästösyistä” ja ohitetaan lainsäädäntö perustuslaista vammaispalvelulakiin. Tosiasiallisesti palvelujen laiminlyönnillä ei saavuteta edes säästöjä, sillä monet vammaiset ihmiset ovat myös pitkäaikais- ja monisairaita. Etenevän sairauden myötä he joutuvat henkilökohtaisen avun väheessä yhä useammin turvautumaan sairaalahoitoon.

Hyky perustelee vammaisten ihmisten palvelujen heikentämistä ”yhdenvertaisuudella”, mikä on ihmisoikeuksien näkökulmasta käsittä-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 27

mätön. Invalidiliitto on huolestunut vammaisiin ihmisiin kohdistuneesta syrjinnästä ja vaatii mm. Suomenkin ratifioiman YK:n vammaissopimuksen käytäntöönpanoa. Sen taholta todetaan, että ”lakien käytännön soveltaminen ja palvelujen järjestämistavat aiheuttavat ongelman perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta tarkasteltuna silloin, kun viranomaisen ei myönnä lain edellytykset täyttävälle hakijalle hänelle lain mukaan subjektiivisena oikeutena kuuluvaa vammaispalvelua tai tukitoita. Tästä aiheutuu vammaisia henkilöitä syrjiviä käytäntöjä ja jopa oikeudenmenetyksiä. Silloin ollaan hyvin lähellä tilanteessa, jossa viranomaisen toiminnassa on kyse vähintään välillisestä syrjinnästä.”

Tällä valtuustoaloitteella esitän, että Lahti Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän suurimpana jäsenkuntana ryhtyy omistajaohjauksellisiin ja muihin mahdollisiin toimenpiteisiin, jotta kuntayhtymässä kaikkien vammaisten, myös 65-vuotta täyttäneiden vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun päätökset tehdään YK:n vammaissopimusta kunnioittaen ja vammaispalvelulain puitteissa.”

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto 23.1.2020/1 §:

”Valtuutettu Seppo Korhonen on jättänyt 12.11.2018 133 § valtuustoaloitteen liittyen vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestämiseen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä (liite1). Valtuustoaloitteessaan Korhonen esittää, että Lahti Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän suurimpana jäsenkuntana ryhtyy omistajaohjauksellisiin ja muihin mahdollisiin toimenpiteisiin, jotta kuntayhtymässä kaikkien vammaisten, myös 65 vuotta täyttäneiden vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun päätökset tehdään YK:n vammaissopimusta kunnioittaen ja vammaispalvelulain mukaisesti.

Hyvinvointikuntayhtymän perussopimus antaa Lahden kaupungille vaikutusmahdollisuuden yhtymän toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä järjestettävien palveluiden määrittelyyn mm. yhtymäkokouksen, työvaliokunnan ja vuosittaisen palvelusopimuksen kautta.

Hyvinvointikuntayhtymän vastineissa (27.9.2018, 24.1.2019 ja 8.4.2019) todetaan, että hyvinvointikuntayhtymän tulee noudattaa yhtenevää linjaa palvelujen myöntämisessä koko toiminta-alueellaan ja lainsäätäjän tavoitteena on, että palvelut toteutetaan lähtökohtaisesti ensisijaisen lainsäädännön pohjalta. Pääasiassa ikääntymiseen liittyvissä sairauksissa ja toimintarajoitteista johtuva avun ja tuen tar-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 27

ve ei kuulu vammaispalvelulain nojalla järjestettäväksi.

Tämän valtuustoaloitteen vastinetta käsiteltiin Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston kokouksessa 18.6.2019 § 20. Jaosto päätti yksimielisesti, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun ja että asiaan pyydetään vammaisneuvoston lausunto.

Lahden kaupungin vammaisneuvosto on toimittanut kannanottonsa valtuustoaloitteeseen 3.10.2019 (liite 5).

Lausunnossa vammaisneuvosto toteaa, että Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän laintulkinta, jossa vammaisen henkilökohtaisen avun perusteita muutetaan ikään perustuen, on lainvastainen. Tähän liittyen vammaisneuvostolle on tullut tietoon, että henkilön täyttäessä 65 vuotta heiltä on evätty aiemmin myönnetty henkilökohtainen avustaja ja – apu. Hylkäyspäätökset ovat kohdistuneet mm. ikääntyneisiin liikuntavammaisiin, jopa sokeisiin. Vammaisen perussairaudet ja – vammat pysyvät samoina riippumatta iästä. Lisäksi hyvinvointikuntayhtymän taholta on yksipuolisesti ilmoitettu, että tuottannollisista syistä johtuen vammaisen henkilökohtainen apu poistetaan ja esitetään tilalle mahdollisesti kotipalvelua. Edelleen lausunnossa vammaisneuvosto tuo esiin, että lainmukaisia henkilökohtaisia haastatteluja ei ole suoritettu eikä ole kuunneltu avunsaajien mielipiteitä. Henkilökohtaisen avunsaajat kuuluvat usein 100 % invaliditeetin piiriin.

Henkilökohtaisen avustajan turvaamana vammaisen pystyy osallistumaan harrastuksiin, osallistumaan yhteiskunnallisiin toimintoihin ja pitämään yllä sosiaalista vuorovaikutusta. Tämä mahdollisuus poistuu mikäli yli 65 – vuotias poistetaan vammaispalvelulain piiristä. Vammaisneuvosto katsoo, että Päijät-Hämeen kuntayhtymän pitää noudattaa olemassa olevaa lakia ja tarjota tasavertaiset palvelut ikään katsomatta.

Vammaisneuvoston lausuntoon liittyen osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto pyysi 6.11.2019 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä tarkennetun lisäselvityksen siitä, millä perusteella aiemmin vammaispalvelulain mukaisia palveluita saaneet vammaiset henkilöt siirtyvät 65 vuotta täytettyään palveluiden myöntämisen suhteen sosiaalihuoltolain piiriin esim. henkilökohtainen apu. Lisäksi pyydettiin selvitystä siitä miten muutoksissa on kuultu vammaisia henkilöitä ja miten Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä toteuttaa lainmukaiset, tasavertaiset palvelut ikään katsomatta.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän lausunto 21.11.2019 (liite 6)

Päijät-Hämeen kuntayhtymä on toimittanut 21.11.2019 lausunnon

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 27

todeten, että vammaispalveluiden toteuttamisen periaatteet ovat voimassa olevien sopimusten, lakien ja asetusten mukaiset. Vammaispalveluissa on tarkistettu henkilökohtaiseen apuun liittyviä palvelutarpeita ja arvioinnit ovat kohdistuneet kaiken ikäisiin vammaisasiakkaisiin. Palvelutarpeen arvioinnit on toteutettu pääsääntöisesti asiakkaat tavaten, ja asiat on dokumentoitu normaaliin tapaan sosiaalihuollon kirjaamista ohjaavien periaatteiden mukaan. Sekä palvelutarpeen arviointilomakkeelle että palvelusuunnitelmalle merkitään tiedoksi esimerkiksi asiakkaan mielipide ja näkemys omasta palvelutarpeestaan. Lausunnossa myös todetaan, että 65 vuotta täyttänyt ei siirry automaattisesti sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden piiriin. Palvelutarpeita ei ole tarkistettu iän perusteella. Kun palvelutarpeen arviointiin muutoin päädytään, kyseessä on aina yksilölliseen selvitykseen perustuva tulkinta siitä, mihin palveluihin kukin henkilö on oikeutettu, ja minkä lain puitteissa palvelua voidaan henkilölle tuottaa.

Lausunnossa myös todetaan, että Lahden kaupungissa aiemmin noudatetut henkilökohtaisen avun myöntämiskäytännöt eivät ole kaikilta osin vastanneet vammaispalvelulain henkeä. Tähän liittyen todetaan, että jos henkilön toimintakyky on alentunut ikääntymisestä johtuvasta sairaudesta tai toimintarajoitteesta johtuen, eikä henkilön voida katsoa olevan vaikeavammaisen, ei henkilö ole oikeutettu henkilökohtaiseen apuun vaan avuntarpeeseen tulee vastata sosiaalihuoltolain mukaisilla tai muilla ensisijaisilla palveluilla. Edelleen todetaan, että jokaisella asiakkaalla on mahdollisuus käyttää muutoksenhakuoikeuttaan päätöksiin liittyen ja oikaisuvaatimuksissa eriävät näkemykset asiakkaan ja viranhaltijan välillä liittyvät usein vaikeavammaisuuden tai välttämättömän henkilökohtaisen avun määrän määrittelyyn.

Yhteenvetona saaduista selvityksistä ja lausunnoista voidaan todeta, että vammaispalveluiden myöntämiseen liittyvät viranhaltijoiden päätökset ja niiden perustelut eivät ole kaikilta osin selkeitä asiakkaille. Sinällään Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä tuo selvityksissään esiin, että henkilökohtaisen avun päätökset tehdään YK:n vammais-sopimusta kunnioittaen ja vammaispalvelulain mukaisesti. Lahden vammaisneuvosto on nostanut lausunnossaan esiin, että vaikeavammaiselta hänen täyttäessään 65 vuotta on poistettu henkilökohtainen apu ja että lainmukaisia henkilökohtaisia haastatteluja ei ole suoritettu asiakkaille kuunnellen heidän mielipiteitään.

Keskeistä on, että palveluiden myöntämiseen liittyvät päätökset perustuvat voimassa oleviin sopimuksiin ja lainsäädäntöön. Tarvitaan myös säännöllistä keskustelua asiakkaiden ja palvelun tuottajan välil-

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 27

lä esim. vammaisneuvoston, kokemusasiantuntijoiden tai asiakasfoorumien kautta. Näin voidaan nostaa ongelmakohtia esiin sekä välittää tietoa lainsäädännöstä ja miten sitä sovelletaan viranhaltijapäätöksiä tehtäessä. On myös edelleen varmistettava, että asiakkailta on riittävästi tietoa mahdollisuudesta käyttää muutoksenhakuoikeuttaan päätöksiin. Tässä korostuu viranhaltijoiden ja sosiaaliamiehen ohjaus ja neuvonta asiakkaille muutoksenhakuprosessista.

Päätösehdotus:

Hyvinvointijohtaja Mikko Komulainen

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto

- 1) merkitsee tiedoksi Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän 21.11.2019 toimittaman lausunnon ja
- 2) päättää antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle alla olevan vastauksenaan valtuustoaloitteeseen

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.”

Muutoksenhaku

Kh: muutoksenhakukielto
Kv: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv
Kv: osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto, osallisuuden ja hyvinvointipalvelujen vastuualue

Liitteenä

1. Valtuustoaloite
2. Vastaus henkilökohtaista apua koskevaan valtuustoaloitteeseen 8.4.2019 / P- H Hyvinvointikuntayhtymä
3. P –H hyvinvointikuntayhtymän selvitys 24.1.2018
4. P –H hyvinvointikuntayhtymän selvitys 27.9.2018
5. Vammaisneuvoston kannanotto 3.10.2019
6. P-H hyvinvointikuntayhtymän selvitys 21.11.2019

13.11.2018 11:48

2

Lahten kaupunginvaltuusto

D.N:o

Lahti 12.11.2018

2683/00.02.00.00.03/2018

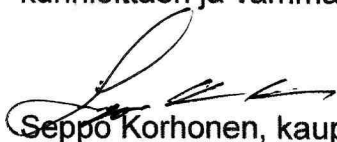
Valtuustoaloite vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestämisestä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä

Lahti on muiden kuntien tavoin vastuussa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä. Päijät-Hämeessä kunnat ovat tätä tarkoitusta varten perustaneet kuntayhtymän, jolta ne ostavat tarvittavat palvelut. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (hyky) on perustamisestaan lähtien jatkanut Lahden kaupungin aloittamaa linjaa vammaispalvelujen heikentämisestä lakien tulkintaa muuttamalla. Lähtökohdaksi on otettu käytäntö, jossa 65 vuotta täyttäneiden vammaisten ihmisten henkilökohtaisesta avusta ja tuesta päätetään vammaispalvelulain sijaan sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain pohjalta. Tämä on johtanut useiden kohdalla palvelujen heikkenemiseen ja henkilökohtaisen avustajan epäämiseen.

On kohtuutonta ja ihmisarvoa alentavaa, että yhteiskunnassa heikommassa asemassa olevat ihmiset joutuvat hakemaan oikeutta palveluihin oikaisuvaatimuksin ja hallinto-oikeudelle tehtävin valituksin. Kysymys onkin siitä, että päätöksiä tehdään "säästösyistä" ja ohitetaan lainsäädäntö perustuslaista vammaispalvelulakiin. Tosiasiallisesti palvelujen laiminlyönnillä ei saavuteta edes säästöjä, sillä monet vammaiset ihmiset ovat myös pitkäaikais- ja monisairaita. Etenevän sairauden myötä he joutuvat henkilökohtaisen avun vähetessä yhä useammin turvautumaan sairaalahoitoon.

Hykyn perustelee vammaisten ihmisten palvelujen heikentämistä "yhdenvertaisuudella", mikä on ihmisoikeuksien näkökulmasta käsittämätön. Invalidiliitto on huolestunut vammaisiin ihmisiin kohdistuneesta syrjinnästä ja vaatii mm. Suomenkin ratifioiman YK:n vammaissopimuksen käytäntöönpanoa. Sen taholta todetaan, että "lakien käytännön soveltaminen ja palvelujen järjestämistavat aiheuttavat ongelman perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta tarkasteltuna silloin, kun viranomaisen ei myönnä lain edellytykset täyttävälle hakijalle hänelle lain mukaan subjektiivisena oikeutena kuuluvaa vammaispalvelua tai tukitoita. Tästä aiheutuu vammaisia henkilöitä syrjiviä käytäntöjä ja jopa oikeudenmenetyksiä. Silloin ollaan hyvin lähellä tilanteessa, jossa viranomaisen toiminnassa on kyse vähintään välillisestä syrjinnästä."

Tällä valtuusaloitteella esitän, että Lahti Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän suurimpana jäsenkuntana ryhtyy omistajaohjauksellisiin ja muihin mahdollisiin toimenpiteisiin, jotta kuntayhtymässä kaikkien vammaisten-, myös 65-vuotta täyttäneiden vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun päätökset tehdään YK:n vammaissopimusta kunnioittaen ja vammaispalvelulain puitteissa.

Seppo Korhonen, kaupunginvaltuutettu

AB 12.11.2018

8.4.2019

Asia: VASTAUS HENKILÖKOHTAISTA APUA KOSKEVAAN VALTUUSTO-ALOITTEESEEN

Viite: Pia Haverisen vastinepyyntö 2.4.2019

Valtuustoaloitteessa todetaan, että Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on perustamisestaan lähtien jatkanut Lahden kaupungin aloittamaa linjaa vammaispalvelujen heikentämisestä lakien tulkintaa muuttamalla. Lähtökohdaksi on aloitteen mukaan otettu käytäntö, jossa 65-vuotta täyttäneiden vammaisten ihmisten henkilökohtaisesta avusta ja tuesta päätetään vammaispalvelulain sijaan sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain pohjalta, mikä on johtanut useiden henkilöiden kohdalla palvelujen heikkenemiseen ja henkilökohtaisen avustajan epäämiseen.

Vastine:

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tulee noudattaa yhtenevää linjaa palvelujen myöntämisessä koko toiminta-alueellaan. Lahden kaupungissa aiemmin noudatetut myöntämiskäytännöt eivät ole kaikilta osin vastanneet vammaispalvelulain henkeä, vaan palvelupäätöksiä on tehty vaihtelevin käytännöin. Hyvinvointikuntayhtymän vammaispalvelujen tavoitteena on varmistaa yhtenevä ja vaikeavammaisuuden kriteerit huomioiva laadukas päätöksenteko.

Lainsäätäjän tavoitteena on, että palvelut toteutetaan lähtökohtaisesti ensisijaisen lainsäädännön pohjalta. Mikäli asiakas ei täytä vaikeavammaisuuden kriteerejä, tuo ensisijainen lainsäädäntö on sosiaalihuoltolaki. Pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista johtuva avun ja tuen tarve ei kuulu vammaispalvelulain nojalla järjestettäväksi.

Toisin kuin aloitteessa annetaan ymmärtää, vammaispalvelulain mukaisia päätöksiä ei tehdä säästöt edellä. Vaikeavammaisuuden kriteerit täyttävällä asiakkaalla on subjektiivinen oikeus valtaosaan vammaispalveluista. Vain pieni osa vammaisten palveluista on määrärahasidonnaisia, jolloin palvelun myöntämistä voidaan siirtää siihen asti, kunnes määrärahaa on jälleen käytettävissä. Vaikeavammaisuuden kriteerien täytyessä palvelu on siis aina myönnettävä ja tavoitteena on laadukas ja oikein mitoitettu palvelu. Kustannusten kasvun hillitsemiseen toki pyritään tuottamalla palvelut aiempaa

kustannustehokkaammin ja tarvittaessa myös ylimitoitettuja palveluja karsimalla.

Henkilökohtaisen avun saajia oli 31.10.2018 tilaston mukaan yhteensä 556 henkilöä, joista yli 65-vuotiaita oli 221. Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun saajista yli 65-vuotiaita oli 2.367 henkilöä ja alle 65-vuotiaita 1.072 henkilöä. Tämä osoittanee, että ikäihmiset ovat varsin hyvin edustettuina vammaispalvelujen saajissa, jos he täyttävät myöntämisen kriteerit. Mutta riippumatta hakijan iästä, henkilökohtaisesta avusta joudutaan tekemään kielteinen päätös, mikäli henkilö ei täytä vaikeavammaisuuden kriteerejä.

Yhdenvertaisuus tarkoittaa yhteneviä myöntämiskriteerejä kaikkien yhtymän vammaispalvelujen hakijoiden kohdalla. Päätöksenteon taustalla on aina yksilöllisesti tehty palvelutarpeen arvio ja sen pohjalta tehty palvelusuunnitelma. Vammaispalvelupäätöksistä on oikeus tehdä muutoksenhaku hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakuntaan ja sieltä edelleen valitus hallinto-oikeuteen ja mahdollisesti Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämä takaa asiakkaille mahdollisuuden saada päätökseen myös muun tahon näkemys kuin yksittäisen viranhaltijan.

Vuoden 2018 loppuun mennessä yhdestä henkilökohtaisen avun päätöksestä oli tullut hallinto-oikeudelta päätös, jossa on veloitettu muuttamaan lautakunnan päätös. Joissain tapauksissa päätös on palautettu lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi esimerkiksi perusteluiden tarkentamisen vuoksi. Valtaosassa kaikista vammaispalvelujen valituksista hallinto-oikeus on hylännyt valituksen ja vahvistanut lautakunnan tekemän päätöksen. Henkilökohtaisen avun ostopalvelujen kilpailutuksen johdosta tapahtunut palveluntuottajan vaihtuminen on hallinto-oikeudessa todettu oikeutetuksi kaikkien valituksen tehneiden henkilöiden kohdalla.

Vammaispalvelut on antanut Lahden kaupungin valtuutettujen tekemään valtuustokysymykseen kaksi erillistä selvitystä tästä samasta asiasta. Selvitykset ovat tämän vastineen liitteenä. Niissä on selvitetty tarkemmin henkilökohtaiseen apuun liittyvät käytänteet.

Lisätiedot: Tulosyksikköpäällikkö Leena Kunttunen, puh. 0400 889 280.

Pirkko Valtanen
Tulosaluejohtaja
Vammaispalvelut

Leena Kunttunen
Tulosyksikköpäällikkö
Vammaispalvelut

Liitteet:

- 24.1.2018 annettu selvitys
- 27.9.2018 annettu lisäselvitys

24.1.2018

Asia: VASTAUS HENKILÖKOHTAISEEN APUUN KOHDISTETTUUN VALTUUSTO-KYSYMYKSEEN

Viite: Ulla Sepposen selvityspyyntö 12/2017

Vammaispalvelujen henkilökohtainen avustaja -järjestelmään liittyy Päijät-Hämeessä ajankohtaisena kaksi erillistä seikkaa:

1. henkilökohtaisen avun kilpailutus ja sen myötä palveluntuottajan vaihtuminen
2. henkilökohtaisen avun palvelusuunnitelmien tarkistaminen

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän hallitus päätti 24.1.2017 kokouksessaan kilpailuttaa henkilökohtaisen avun ostopalvelut. Kilpailutus perustui ostopalvelujen suureen määrään, minkä vuoksi julkisista hankinnoista annetun lain mukaisesti ko. palvelu kilpailutettiin. Hallituksen päätöksen mukaisesti kilpailutettujen palvelujen piiriin tulivat kaikki uudet asiakkaat sekä myös vanhat asiakkaat yksilöllisten palvelusuunnitelmien ja henkilökohtaisen avun päätösten päivityksen myötä. Kilpailutuksen valmistelu oli aloitettu jo vuoden 2016 aikana Lahden kaupungin sekä peruspalvelukeskus Aavan ja Oivan vammaispalvelujen toimesta.

Kaikille henkilökohtaisen avun piirissä oleville asiakkaille lähetettiin toukokuussa 2017 kirje, jossa heille kerrottiin palvelusuunnitelmien ja päätösten päivittämisestä ja että päivittäminen aloitetaan ostopalveluista. Tällöin myös kerrottiin, että ostopalveluna hankittava henkilökohtainen apu tullaan lähtökohtaisesti keskittämään kilpailutuksen voittaneelle palveluntuottajalle ja että ainoastaan erityistilanteissa palvelu voidaan hankkia entiseltä palveluntuottajalta. Samalla kerrottiin, että nykyiset palveluntuottajien sopimukset irtisanotaan sovittujen irtisanomisaikojen puitteissa. Palvelujen tarkistaminen koski kaikkia yhtymän kuntia, ei pelkästään Lahden aluetta.

Asian hoitaminen keskitettiin kolmelle vammaispalvelujen sosiaaliohjaajalle. Viranhaltijat ovat päivittäneet ja tarkistaneet kotikäynneillä ostopalveluna järjestetyn henkilökohtaisen avun palvelusuunnitelmat. Kotikäynneillä asiakkaille on kerrottu mahdollisesta palveluntuottajan vaihtumisesta ja käyty läpi henkilökohtaisen avun tarvetta. Henkilökohtaista apua voidaan myöntää sekä kodissa tapahtuvaan avustamiseen että kodin ulkopuoliseen avustamiseen. Niiden asiakkaiden osalta, jotka asuvat palvelutaloissa ja joille on myönnetty henkilökohtaista apua 30 h/kk kodin ulkopuoliseen apuun, ei ole erikseen tehty kotikäyntiä. Heillä siis palvelu jatkuu ennallaan, mutta palveluntuottaja vaihtuu infokirjeen mukaisesti. Kun kyseessä on ollut ikäihminen, on kotikäynnillä ollut sosiaaliohjaajan mukana palveluohjaaja vanhuspalveluista. Näin on ikäihmisten kohdalla voitu arvioida sosiaalihuollon palvelujen tarve yleisesti sekä mahdollisen henkilökohtaisen avun muutoksen yhteydessä.

Henkilökohtaisen avun palvelusuunnitelmia ei ole joidenkin asiakkaiden kohdalla tarkistettu alkuperäisen päätöksen tekemisen jälkeen ja päätöksenteosta on saattanut kulua useita vuosia. Osalla asiakkaista toimintakyvyssä on tapahtunut muutoksia, jotka on nyt huomioitu palvelusuunnitelman tarkistamisen yhteydessä. Esille on valitettavasti noussut myös tilanteita, joissa henkilökohtainen apu on myönnetty liian kevyin perustein. Päätökset eivät tältä osin vastaa ohjeistusta ja yleistä linjausta. Tästä syystä henkilökohtaisen avun myöntämistä ei ole voitu jatkaa 1.1.18 lukien ja/tai asiakas on ohjattu ensisijaisen lainsäädännön eli sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen, kuten kotihoidon, piiriin. Vaikeavammaisille tarkoitettulla henkilökohtaisella avulla ei ole tarkoitus korvata puuttuvaa kotisairaanhoidoa / kotipalvelua eli kotihoitoa. Vaikeavammaisten palvelut ovat asiakkaalle pääosin maksuttomia. Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut taas ovat pääosin maksullisia kuitenkin siten, että niissä huomioidaan asiakkaan maksukyky.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Vammaispalvelulain 8 c §:n mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella mm. päivittäisissä toimissa, harrastuksissa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan. Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen edellä mainituista toimistaan eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista.

Pääasiassa ikääntymiseen liittyvät sairaudet ja toimintarajoitteet on rajattu henkilökohtaisen avun soveltamisalan ulkopuolelle. Ikääntymiseen liittyvä vammaisuus tulee erotella tavanomaiseksi katsottavasta ikääntymisestä ja tästä aiheutuvista sairauksista tai toimintarajoitteista. Tällaisia ikääntymiseen liittyviä sairauksia ovat ne sairaudet, jotka normaalistikin liittyvät vanhenemiseen ja joita on siis pidettävä tyypillisinä tiettyyn ikään tai elämänvaiheeseen liittyvinä sairauksina tai toimintarajoitteina. Tarkoitus on, että myös iäkkäinä vammautuneet ja muut iäkkäät vammautuneet kuuluvat lain piiriin, kunhan toimintarajoite ei siis johdu ainoastaan ikääntymisestä. Esimerkiksi ikääntymisen myötä näkö- ja kuulo heikentyvät, mutta vain osalla ihmisistä niin voimakkaasti, että tila vastaa vaikeavammaisuutta. (Vammaispalvelujen käsikirja)

Tarkistetuissa päätöksissä on tukeuduttu voimassa olevaan lainsäädäntöön. Kaikki päätökset pohjautuvat yksilöllisiin palvelusuunnitelmien tarkistuksiin. Tavoitteena on ollut tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus yksilöllisyys huomioon ottaen. Tärkeää on, että koko hyvinvointikuntayhtymän alueella myöntämiskriteerit ovat yhtenevät ja siten asiakkaat tapavertaisessa asemassa keskenään. Päätösten oikeellisuus ja oikeudenmukaisuus on haluttu varmistaa sillä, että ne päätökset, joissa palvelu on evätty tai myönnettyjen tuntien määrää on muutettu, on käyty vielä työryhmässä läpi. Täten päätökset eivät ole olleet yhden työntekijän näkemyksen varassa. Päätöksissä on nimetty henkilö, jonka puoleen asiakas voi kääntyä muuttuneessa tilanteessa. Kaikki asiakkaat ovat saaneet ohjeet muutoksenhakuun, jonka mukaan prosessi etenee, mikäli asiakas on tyytymätön päätökseensä.

Palvelusuunnitelmat on tarkistettu tässä vaiheessa kaikilta ostopalvelujen piirissä olevilta asiakkailta, ei pelkästään ikäihmisiltä, ja muutoksia on tapahtunut kaikissa ikäluokissa yksilöllisen palvelutarpeen selvityksen pohjalta. Henkilökohtaisen avun

piirissä oli 30.11.2017 tilanteessa yhteensä 227 yli 65-vuotiasta asiakasta. Hylkääviä päätöksiä henkilökohtaisesta avusta on tehty n. 30 ja ne kohdistuvat kaikkiin ikäluokkiin.

Valtuustokysymyksessä nostetaan esiin ikäihmisten avun ja hoidon tarpeen kasvaminen iän myötä. Iän aiheuttama avun tarpeen lisääntyminen erilaisine sairauksineen ei ensisijaisesti aiheuta oikeuta vammaispalveluihin, vaan sosiaalihuoltolain mukaiseen kotiapuun. Kaikkia ikäihmisiä tulee kohdella tasavertaisesti, myös palvelujen maksullisuuden suhteen.

Jos avun ja avustamisen tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan, tulee siihen vastata muulla tavoin kuin henkilökohtaisella avulla. Tällaista hoivaa, hoitoa ja valvontaa, on ainakin sellainen hoito ja huolenpito, jota annetaan pääasiassa lääketieteellisin perustein tai sellainen hoito ja huolenpito, jota on annettavissa henkilön vammaisuudesta tai sairaudesta riippumatta, esimerkiksi ns. perushoito.

Suuri osa erityisesti Lahden henkilökohtaisen avun päätöksistä on ollut määräaikaista eli vuoden 2017 lopussa päättyviä. Päättyvien päätösten osalta on tarkistettu palvelutarve 1.1.18 alkaen. Vammaispalvelujen tiedossa olevat asiakkaiden erityistilanteet on huomioitu jatkopäätösten teon yhteydessä ja tarvittavassa määrin ko. olevilla asiakkailla jatkaa entinen palveluntuottaja. Entinen palveluntuottaja on jatkanut kilpailutuksesta huolimatta n. 10 %:lla asiakkaista näistä erityistä perusteista johtuen.

Uusi palveluntuottaja kartoittaa avustettavan kanssa tarkasti avustajan työtehtävät ja asiakkaan toiveet avustajan suhteen. Sitten palveluntuottaja etsii asiakkaalle sopivan avustajaehdokkaan, jonka vammainen henkilö sitten hyväksyy tai hylkää. Mikäli vammainen henkilö on ollut tyytyväinen nykyiseen ostopalveluna hankittuun avustajaansa ja avustaja on halunnut jatkaa avustajana, niin tämä on ollut mahdollista, jos avustaja on ollut halukas siirtymään uuden palveluntuottajan palvelukseen. Kilpailutuksen voittanut palveluntuottaja on ilmoittanut voivansa ottaa halukkaat vanhat avustajat palkkalistoilleen.

Palveluntuottajan vaihtuminen johtuu kilpailutuksesta, ja toiminnassa on noudatettava lainvoimaista päätöstä, jolla ostopalveluna hankittava henkilökohtainen apu ohjataan kilpailutuksen voittaneelle palveluntuottajalle. Kuitenkin on syytä huomioida, että kilpailutus itsessään on aiheuttanut palveluntuottajan muuttumisen, mutta ei esimerkiksi tuntimäärissä tapahtuneita muutoksia. Palvelussa tapahtunut muutos on aiheutunut uudesta palvelutarpeen arvioinnista ja palvelusuunnitelman tarkistamisesta.

Valtuustokysymyksessä nousee esiin myös omaishoito. Joitakin omaishoidon tuen sopimuksia ei ole määräaikaisten päätöksen/ palvelusuunnitelman tarkistamisen jälkeen jatkettu erityisesti entisen peruspalvelukeskus Oivan alueella. Oivassa oli erilaiset ja väljemmät myöntämiskriteerit verrattuna Lahteen ja Peruspalvelukeskus Aavaan. 1.1.2017 alkaen myöntämiskriteerit yhtenäistettiin koko yhtymän alueella vastaamaan entisen Lahden ja Aavan kriteerejä. Kriteerien tiukennus aiheutti sen, että aiemmin tukea saaneita putosi pois palvelun piiristä. Myös tämä liittyy siis yhtymän alueen yhteneviin perusteisiin ja asiakkaiden yhdenvertaiseen kohteluun.

Pirkko Valtanen
Tulosaluejohtaja
Vammaispalvelut

Leena Kunttunen
Tulosityksiköpäällikkö
Vammaispalvelut

27.9.2018

Asia: Lisäselvitys henkilökohtaisesta avusta tehtyyn valtuustokysymykseen

Viite: Ulla Sepposen selvityspyyntö

Lahden kaupunginvaltuusto käsitteli 12.3.2018 vammaisten henkilökohtaisesta avusta tehtyä valtuustokysymystä ja palautti sen takaisin valmisteluun: "Valtuustokysymys palautetaan valmisteluun niin, että palveluntarpeen arvioinnit tarkastellaan uudelleen vammaisten oikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta niin, että he myös tulevat kuulluksi. Palvelusopimuksen uudelleentarkastelussa avustajakäytäntöjen kohdalla otetaan huomioon vammaisten todellinen avuntarve. Jatkovalmistelussa kuullaan vammaisneuvostoa."

Lisäselvitys:

Vammaisille henkilöille tehtyt henkilökohtaisen avun päätökset ovat pohjautuneet voimassa olevaan lainsäädäntöön ja yksilöllisiin palvelutarpeen arviointeihin ja palvelusuunnitelmiin. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perustaminen 1.1.2017 alkaen on edellyttänyt kriteerien, linjausten ja toimintamallien yhdenmukaistamista. Keskeisenä tavoitteena on ollut yhdenvertaisuuden toteutuminen asiakkaiden kesken Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän alueella. Asiakkaiden palvelutarve ja palvelusuunnitelma voidaan tarkistaa joko asiakkaan tai viranomaisen aloitteesta. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä on päädytty tarkistamaan palvelusuunnitelmat yhdenvertaisuuden varmistamiseksi kaikkien, ei vain lahtelaisten tai ikääntyneiden, asiakkaiden osalta. Lisäksi lahtelaisten asiakkaiden päätökset oli pääosin tehty määräaikaisina ja päättyivät vuoden 2017 lopussa, mikä jo sinällään edellytti palvelusuunnitelmien päivittämistä.

Henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella. Vammaispalvelulaki on ensisijainen suhteessa kehitysvammalakiin, mutta toissijainen suhteessa sosiaalihuoltolakiin. Henkilökohtainen apu on mahdollista tarvittaessa yhdistää muihin vammaispalvelulain, sosiaalihuoltolain tai kehitysvammalain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin. Palvelutarvetta kartoitettaessa ja viimeistään palveluista päätettäessä on yksilöllisesti arvioitava, millä keinoin asiakkaan palvelutarve parhaiten tyydytetään.

Jos avun ja avustamisen tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan, tulee siihen vastata muulla tavoin kuin henkilökohtaisella avulla.

Tällaista hoivaa, hoitoa ja valvontaa, jota laissa tarkoitetaan, on ainakin sellainen hoito ja huolenpito, jota annetaan pääasiassa lääketieteellisin perustein tai sellainen hoito ja huolenpito, jota on annettavissa henkilön vammaisuudesta tai sairaudesta riippumatta, esimerkiksi ns. perushoito. Henkilökohtaisen avun järjestämisen ulkopuolelle ei ole suljettu vamman tai sairauden laadun, diagnoosin tai iän perusteella mitään ryhmää.

Hallituksen esityksen (HE 166/2008) mukaan ikääntymiseen liittyvä vammaisuus on erotettavissa normaaliksi katsottavasta ikääntymisestä. Pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista johtuva avun ja tuen tarve ei kuulu vammaispalvelulain nojalla järjestettäväksi. Tähän avun ja tuen tarpeeseen vastaaminen tapahtuisi muun sosiaali- ja terveydenhuollon yleis- ja erityislainsäädännön nojalla.

Vammaispalvelulain 8 c §:n 3 momentin säännöksellä ei suljeta ikääntyneitä henkilöitä henkilökohtaisen avun ulkopuolelle, vaan ainoana perusteena palvelun saamiselle on henkilön vammasta tai sairaudesta aiheutuva avun tarve. Merkitystä ei ole sillä, missä elämän vaiheessa henkilö on vammautunut tai sairastunut. Siten myös ikääntyneillä vaikeavammaisilla henkilöillä sekä ikääntyneenä vaikeasti vammautuneilla on oikeus henkilökohtaiseen apuun samoin perustein kuin muillakin vaikeavammaisilla henkilöillä. Mutta kuten edellä on todettu, pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista johtuva avun ja tuen tarve ei oikeuta vammaispalveluihin eikä henkilökohtainen apu ole hoitoa, hoivaa tai valvontaa. Näihin tilanteisiin ja tarpeisiin vastataan muilla palveluilla kuin henkilökohtaisella avulla.

Lahden kaupungin vammaisneuvoston puheenjohtaja ja vammaisasioissa aktiivinen kuntalainen tekivät keväällä 2018 erilliset kantelut yhtymän henkilökohtaisen avun päätöksistä aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto totesi 29.6.2018 antamassaan vastauksessa, ettei aluehallintoviraston toimivaltaan kuulu arvioida palvelujen myöntämisen perusteluja, eikä aluehallintovirasto katso tässä vaiheessa aiheelliseksi jatkaa valvontaa. Aluehallintovirasto toteaa yleisellä tasolla, että Päijät-Hämeen kuntayhtymän on tarpeen ottaa oma-aloitteisesti hallinto-oikeuden ratkaisut huomioon vastaisen varalle omavalvonnassaan ja ohjeistuksessaan, mikäli päätöksenteossa ilmenee lainvastaisuutta.

Vammaispalvelujen henkilökohtaisen avun päätöksistä on tehty valituksia Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, mutta hallinto-oikeus ei ole vielä antanut yhtään ratkaisua ko. valituksiin. Tämän vuoksi päätöksiä ei ole otettu uudelleen käsittelyyn vammaispalveluissa. Vammaispalvelut huomioi tulevat hallinto-oikeuden ratkaisut jatkolinjauksissa ja päätökset tarkistetaan, mikäli aihetta muutoksiin ilmenee.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vammaispalvelut järjesti 22.5.2018 Päijät-Hämeen kuntien vammaisneuvostoille ja keskeisille vammaisjärjestöille suunnatun tilaisuuden, joissa yhtenä teemana oli henkilökohtainen apu; mitä se on, kenelle sitä myönnetään ja miten sitä tuotetaan. Tämän pohjalta käytiin keskustelua henkilökohtaisesta avusta ja kuultiin asiakkaita ja heidän toiveitaan.

Vammaispalvelut järjesti keväällä 2018 asiakasohjauksen viranhaltijoille kolme puoli päivää kestänyttä koulutusta vammaispalveluihin perehtyneiden juristien vetämänä, jolloin viranhaltijat saivat kohdennettua lisäkoulutusta vammaispalveluista. Aiheina oli mm. hyvä hallinto ja päätöksenteko sosiaali- ja terveystoimessa, sosiaalihuoltolaki ja vammaispalvelut sekä vammaispalvelulain soveltaminen.

Vammaispalvelut on mukana Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hankkeessa, jossa pilotoidaan RAI-välinettä /arviointijärjestelmää aikuisten omaishoidontuen ja henkilökohtaisen avun arvioinnissa. RAI-arviointijärjestelmä tukee viranhaltijan päätöksentekoa palvelun tarpeesta ja tuntimääristä. Haasteellisissa tilanteissa on lisäksi mahdollisuus käyttää yhtymän henkilökohtaisen avun keskus Apurin arviointijaksoa tai hankkia arviointi ulkopuoliselta taholta ostopalveluna, mikä mahdollistaa neutraalin arvion tarvittavista henkilökohtaisen avun tuntimääristä.

Lisätiedot: tulosityksikköpäällikkö Leena Kunttunen, p. 0400 889 280.

Pirkko Valtanen
Tulosaluejohtaja
Vammaispalvelut

Leena Kunttunen
Tulosityksikköpäällikkö
Vammaispalvelut

LAHTI

Osallisuus- ja hyvinvoinnin jaosto

Vammaisneuvoston kannanotto, valtuustoaloite vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestämisestä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä D/59/6/00.02.00.03/2018

Vammaisneuvosto yhtyy valtuutettu Seppo Korhosen 12.11.2018 jättämään valtuustoaloitteeseen. Aloitteessa todetaan, että kuntayhtymässä vammaisten-, myös 65 vuotta täyttäneiden vammaisten, henkilökohtaisen avun päätökset tulee tehdä YK:n vammaissopimusta kunnioittaen ja vammaispalvelulain mukaisesti.

Päijät- Hämeen hyvinvointikuntayhtymän laintulkinta, jossa vammaisen henkilökohtaisen avun perusteita muutetaan ikään perustuen, on lainvastainen.

Lahden kaupungin vammaisneuvosto on huolestuneena seurannut Päijät Hämeen hyvinvointikuntayhtymän yksipuolista toimintaa, jolla se on muuttanut lahtelaisten vammaisten henkilökohtaisen avun perusteita niin, että avunsaanti muuttuu henkilön täyttäessä 65 v ja heiltä on evätty aikaisempi henkilökohtainen avustaja ja – apu. Hylkäyspäätökset ovat kohdistuneet mm. ikääntyneisiin liikuntavammaisiin, jopa sokeisiin. Vammaisen perussairaudet ja – vammat pysyvät samoina riippumatta iästä. Esim. sokea ei saa näköään takaisin täytettyään 65 vuotta, joten avuntarpeen kriteerit pysyvät entisellään.

Henkilökohtaisen avun saajat ovat saaneet kirjeitä, joissa yksipuolisesti ilmoitetaan seuraavaa:

- tuotannollisista syistä johtuen vammaisen henkilökohtainen apu poistetaan ja esitetään tilalle mahdollisesti kotipalvelua.
- lähettäjä kertoo, että lainkriteerit ovat muuttuneet ja tulkinnan mukaan vammaisen henkilö ei enää olisi vammaispalvelulain kohdan 8 C mukainen vammaisen vaan avuntarve on muuttunut ikääntymisestä johtuvaksi.

Lainmukaisia henkilökohtaista haastattelua ei ole suoritettu eikä ole kuunneltu avunsaajien mielipiteitä, henkilökohtaisen avunsaajat kuuluvat usein 100% invaliditeettin piiriin.

Vammaispalvelulain 8 C –kohta sanoo: henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista.

Henkilökohtaisen avustajan turvaamana vammaisen pystyy osallistumaan harrastuksiin, osallistumaan yhteiskunnallisiin toimintoihin ja pitämään yllä sosiaalista vuorovaikutusta.

LAHTI

Tämä mahdollisuus poistuu mikäli yli 65-vuotias poistetaan vammaispalvelulain piiristä. Henkilökohtaisen avustajan turvaamana vammainen pystyy osallistumaan harrastuksiin, yhteiskunnallisiin toimintoihin ja pitämään yllä sosiaalista vuorovaikutusta. Eli elämään tasavertaisena yhteiskunnan jäsenenä lainhengen mukaisesti

Vammaisneuvosto katsoo, että Päijät- Hämeen kuntayhtymän pitää noudattaa olemassa olevaa lakia ja tarjota tasavertaiset palvelut ikään katsomatta.

Lahti 3.10.2019

Marja-Leena Taavila, puheenjohtaja

Perhe- ja sosiaalipalvelut

LAUSUNTO
21.11.2019

Selvityspyyntö / valtuustokysely

D/2820/07.01.03.00.02/2018

Lahden kaupunki
Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto

Osallisuuden ja hyvinvoinnin jaoston selvityspyyntö

Lahden kaupungin osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto pyytää Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä selvitystä siitä, miten yhtymässä noudatetaan ja sovelletaan vammaispalvelulakia sekä YK:n vammaissopimusta liittyen yli 65-vuotiaiden vammaisten henkilöiden henkilökohtaisen avun järjestämiseen ja palvelujen myöntämiseen.

Asia liittyy valtuutettu Seppo Korhosen 12.11.2018 jättämään valtuustoaloitteeseen § 133, liittyen vammaisten ihmisten henkilökohtaisen avun järjestämiseen hyvinvointikuntayhtymässä. Yhtymä on toimittanut vastineet asiassa 1/2019 ja 4/2019. Jaosto on käsitellyt vastineita 6/2019, päättänyt asian palauttamisesta valmisteluun ja pyytänyt vammaisneuvoston lausuntoa asiassa. Lahden kaupungin vammaisneuvosto on toimittanut kannanottonsa 3.10.2019, jossa se toteaa, että hyvinvointikuntayhtymän laintulkinta, jossa vammaisen henkilökohtaisen avun perusteita muutetaan ikään perustuen, on lainvastainen.

Vammaisneuvoston lausuntoon liittyen, osallisuuden ja hyvinvoinnin jaosto pyytää yhtymältä tarkennettua lisäselvitystä siitä, millä perusteella aiemmin vammaispalvelulain mukaisia palveluita saaneet henkilöt siirtyvät 65 vuotta täytettyään palveluiden myöntämisen suhteen sosiaalihuoltolain piiriin. Lisäksi pyydetään selvitystä siitä, miten muutoksissa on kuultu vammaisia henkilöitä, ja miten hyvinvointikuntayhtymä toteuttaa lainmukaiset, tasavertaiset palvelut ikään katsomatta.

Asiassa annettava selvitys

Todetaan, että periaatteet Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vammaispalveluiden toteuttamisessa, kuten muuallakin Suomessa, ovat voimassa olevien sopimusten, lakien ja asetusten mukaiset. YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sen artikkelit ovat suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä ja ne tulee ottaa huomioon vammaisen henkilön palveluja suunniteltaessa ja järjestäessä.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

LAUSUNTO
21.11.2019

Suomalaisessa lainsäädännössä noudatetaan myös lakien määritettyä soveltamisjärjestystä. Vammaispalvelulain 4 §:n mukaisesti ko. lain palveluja ja tukitoimia järjestetään aina toissijaisesti, eli silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla. Lain tarkoituksena onkin tarvittaessa täydentää yleisiä sosiaalipalveluja ja toimeentuloturva.

Vammaispalvelulaissa ei ole suljettu mitään vammaisryhmää lain soveltamisen ulkopuolelle. Laissa ei myöskään ole ikään perustuvia rajoituksia. Vanhusväestöön kuuluva henkilö voi täyttää vaikeavammaisuuden kriteerit yhtä hyvin kuin alle kouluikäinen lapsi. Hallituksen esityksessä HE 166/2008 vp on lausuttu muun ohella, että lähtökohtaisesti kaikki vaikeavammaiset henkilöt diagnoosiin ja ikään katsomatta voivat olla henkilökohtaisen avun piirissä. Kuitenkin niin, että pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista johtuva avuntarve ei oikeuta laissa tarkoitettuun henkilökohtaiseen apuun. Tähän avun ja tuen tarpeeseen vastaaminen tapahtuu muun sosiaali- ja terveydenhuollon yleis- ja erityislainsäädännön nojalla. Kunkin asiakkaan päätös perustuu yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin ja viranhaltijapäätökseen.

Jaoston selvityspyynnöstä ja siihen liittyvistä dokumenteista voi saada vaikutelman, että hyvinvointikuntayhtymän vammaispalveluissa olisi tehty systemaattista tarkastelua nimenomaisesti ja vain 65-vuotta täyttäneiden vammaisten henkilöiden palveluiden ja palvelutarpeiden osalta. Tämä ei pidä paikkaansa.

Vammaispalveluissa on tarkistettu henkilökohtaiseen apuun liittyviä palvelutarpeita järjestämistavan perusteella. Ensivaiheessa käytiin läpi asiakkaita, joilla järjestämistapana on ollut ostopalvelu. Seuraavassa vaiheessa on käyty läpi asiakkaita, joilla järjestämistapana on ollut työnantajamalli. Arvioinnit ovat kohdistuneet kaiken ikäisiin vammaisasiakkaisiin.

Palvelutarpeen arvioinnit on toteutettu pääsääntöisesti asiakkaat tavaten, ja asiat on dokumentoitu normaaliin tapaan sosiaalihuollon kirjaamista ohjaavien periaatteiden ja määrämuotoisten lomakkeiden mukaan. Sekä palvelutarpeen arviointilomakkeelle että palvelusuunnitelmalle merkitään tiedoksi esimerkiksi asiakkaan mielipide ja näkemys omasta palveluntarpeestaan.

On myös syytä todeta, että vammaisen 65 vuotta täyttänyt henkilö ei siirry automaattisesti esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden piiriin. Palvelutarpeita ei ole tarkistettu iän perusteella. Kun palvelutarpeen arviointiin muutoin päädytään, kyseessä on aina yksilölliseen selvitykseen perustuva tulkinta siitä, mihin palveluihin kukin henkilö on oikeutettu, ja minkä lain puitteissa palvelua voidaan henkilölle tuottaa. Oikeuskäytännön perusteella on kiistatonta, että henkilö voi saada palvelutarpeensa mukaisia palveluita eri lainsäädäntöjen perusteella.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

LAUSUNTO

21.11.2019

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä on hyviä kokemuksia vammaispalveluiden ja ikäihmisten asiakasohjausten välisestä yhteistyöstä ja yhdessä asiakkaille tuotetuista palvelukokonaisuuksista, joissa myönnettyt perus- ja erityistason palvelut tukevat toisiaan ja asiakkaan arkea. Samanlaista yhteistyötä ja palvelukokonaisuuksien tuottamista tehdään myös esimerkiksi vammaispalveluiden ja lapsiperhepalveluiden välillä. Mainittakoon myös, että nykyinen Suomen hallitus korostaa koko sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamishankkeessaan nimenomaisesti perustason palveluiden kehittämistä ja saatavuutta sekä hyvää yhteentoimivuutta erityistason palveluiden kanssa.

Kuten jo yhtymän aiemmissa selvityksissä todetaan, Lahden kaupungissa aiemmin noudatetut henkilökohtaisen avun myöntämiskäytännöt eivät ole kaikilta osin vastanneet vammaispalvelulain henkeä. Todetaan siis aiempien selvitysten mukaisesti, että jos henkilön toimintakyky on alentunut ikääntymisestä johtuvasta sairaudesta tai toimintarajoitteesta johtuen, eikä henkilön voida katsoa olevan vaikeavammainen, ei henkilö ole oikeutettu henkilökohtainen apuun vaan avuntarpeeseen tulee vastata sosiaalihuoltolain mukaisilla tai muilla ensisijaisilla palveluilla.

Vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen apu on subjektiivisena palveluna lainsäädännössämme varsin tuore palvelumuoto, joten on luontevaa, että koko Suomessa henkilökohtaisen avun lain hengen mukainen linjaus on hakenut uomaansa, esimerkiksi käytettävissä olevan oikeuskäytännön perusteella. Eräässä hallinto-oikeuden vuonna 2019 yhtymälle antamassa ratkaisussa muun muassa todetaan, että viranomaisen voi arvioida vammaispalvelujen tarvetta ja määrää riippumatta siitä, minkälaisia palveluja hänelle on aiemmin myönnetty. Samaisessa päätöksessä otetaan kantaa myös siihen, että esimerkiksi henkilökohtaisen avun arviointijaksoja voidaan edellyttää asiakkaan palvelutarpeen ja soveltuvan palvelun arvioimiseksi.

Vaikeavammaiselle henkilölle järjestettävä henkilökohtainen apu on kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva palvelu, ja hyvinvointikuntayhtymän viranhaltija myöntää välttämättömän määrän laissa tarkoitettua henkilökohtaista apua silloin, kun henkilö on vammaispalvelulain tarkoittama vaikeavammainen henkilö. Oikaisuvaatimusten perusteella eriävät näkemykset asiakkaan ja viranhaltijan välillä liittyvät usein vaikeavammaisuuden tai välttämättömän henkilökohtaisen avun määrän määrittelyyn. Näissä tapauksissa jokaisella asiakkaalla on mahdollisuus käyttää muutoksenhakuoikeuttaan, jolloin asia voidaan saattaa aina Korkeimman hallinto-oikeuden tarkasteluun asti.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

LAUSUNTO
21.11.2019

Pirkko Valtanen
Tulosaluejohtaja
Vammaispalvelut

Jonna Ritvanen
Va. tulosyksikköpäällikkö
Asiakasohjaus

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 28

Resursointi kuntayhteistyön valmisteluun

D/341/00.04.01.02.00/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupunginsihteeri Janne Mäki, puh. 044 716 1416

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää osoittaa kuntayhteistyön koordinointiin resurssin (49 162 eur / vuosi) kahden vuoden määräajaksi.

Perusteluosa Maakunnan kunnissa on todettu tarve kuntayhteistyön tiivistämiseen, kuntien välisen yhteistyön valmisteluun sekä olemassa olevien yhteistyörakenteiden (kuntien puheenjohtajafoorumi, kuntajohtajakokoukset) tiiviimpään kytkemiseen kuntien päätöksentekoon. Asiaa on valmisteltu kuntajohtajakokouksissa 11.12.2019 ja 22.1.2020. Asia on käsitelty kuntien puheenjohtajafoorumissa 20.12.2019.

Kuntayhteistyön valmistelun tehostamiseksi kunnilta kerätään erillisrahoitus, jolla rekrytoidaan yksi henkilö kahden vuoden määräaikaiseen tehtävään maakunnan liiton yhteyteen.

Rekrytoitavan henkilön työtehtäviin kuuluu:

- kuntayhteistyön hallinnointi ja kehittäminen
- kuntien välisten sopimuskannan muodostaminen ja ylläpito
- kuntajohtajakokouksen valmistelijana ja sihteerinä toimiminen
- puheenjohtajafoorumin kokousten valmistelu
- kuntia koskettavien lausuntojen ja kannanottojen valmistelu
- kuntarajapintaan liittyvä elinkeinoelämä- ja sidosryhmäyhteistyö
- tilaisuuksien järjestäminen

Työtehtävän hoitamiseksi laaditaan tarkempi aikataulutettu työsuunnitelma yhteistyössä kuntajohtajien kanssa. Työsuunnitelma ohjaa työn sisältöä, etenemistä ja raportointia. Maakuntajohtaja on rekrytoivan henkilön esimies.

Kunnat osoittavat toimintaan kahden vuoden rahoituksen, jonka vuosikustannus on 85 000 euroa. Vuosikustannus muodostuu seuraavasti:

palkat	63 000
matkat	1 500

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 28

tilaisuudet	10 000
ostopalvelut	8 000
materiaalikulut	2 000
muut kulut	500
yhteensä	85 000

Maakunnan liitto laskuttaa kuntia vuosittain asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Asukaslukuna käytetään Tilastokeskuksen viimeisintä virallista asukaslukutilastoa. Toiminnalle perustetaan oma kustannuspaikka kustannusten seuraamiseksi ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi. Vuoden 2020 rahoitusosuudet jakautuvat seuraavasti:

Asikkala	3 340
Hartola	1 139
Heinola	7 742
Hollola	9 673
Kärkölä	1 824
Lahti	49 162
Orimattila	6 595
Padasjoki	1 214
Sysmä	1 538
litti	2 773

Mikäli kahden vuoden määräajan jälkeen kunnilta kerättyä määrärahaa on jäljellä ja yhteistyötä ei enää päätetä jatkaa, määrärahat jaetaan kunnille asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

Muutoksenhaku

oikaisuvaatimusohje

Toimenpiteet

ote kopa/talousuunnittelu, P-H maakuntaliitto

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 29

Lahden kaupungin lainannostosuunnitelma 2020

D/347/00.01.02.01.01/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Rahoituspäällikkö Päivi Väisänen, puh. 044 716 1428

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä liitteenä 1 olevan ”Lahden kaupungin Lainannostosuunnitelma 2020 -asiakirjan” noudatettavaksi rahoitustoiminnan linjaukseksi ja toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2020.

Perusteluosa

Lahden kaupungin rahoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan periaatteet määrittelevät Lahden kaupungin sekä Lahti-kaupunkikonsernin rahoitus- ja sijoitustoiminnan sekä rahoitusriskien hallinnan yleiset periaatteet, toimintatavat, tavoitteet ja raportoinnin.

Kaupunginhallitus asettaa vuosittain laadittavassa lainannostosuunnitelmassa tarkemmat tavoitteet ja ohjeet rahoitustoiminnalle. Lainannostosuunnitelmaa voidaan päivittää tarvittaessa myös talousarviovuoden aikana, mikäli lainanottotarpeissa tapahtuu merkittäviä muutoksia muuttuneesta markkinatilanteesta tai muista olennaista ja merkittävistä muutoksista johtuen (KV 16.5.2016 § 42).

Muutoksenhaku

oikaisuvaatimusohjeet

Toimenpiteet

ote Päivi Väisänen

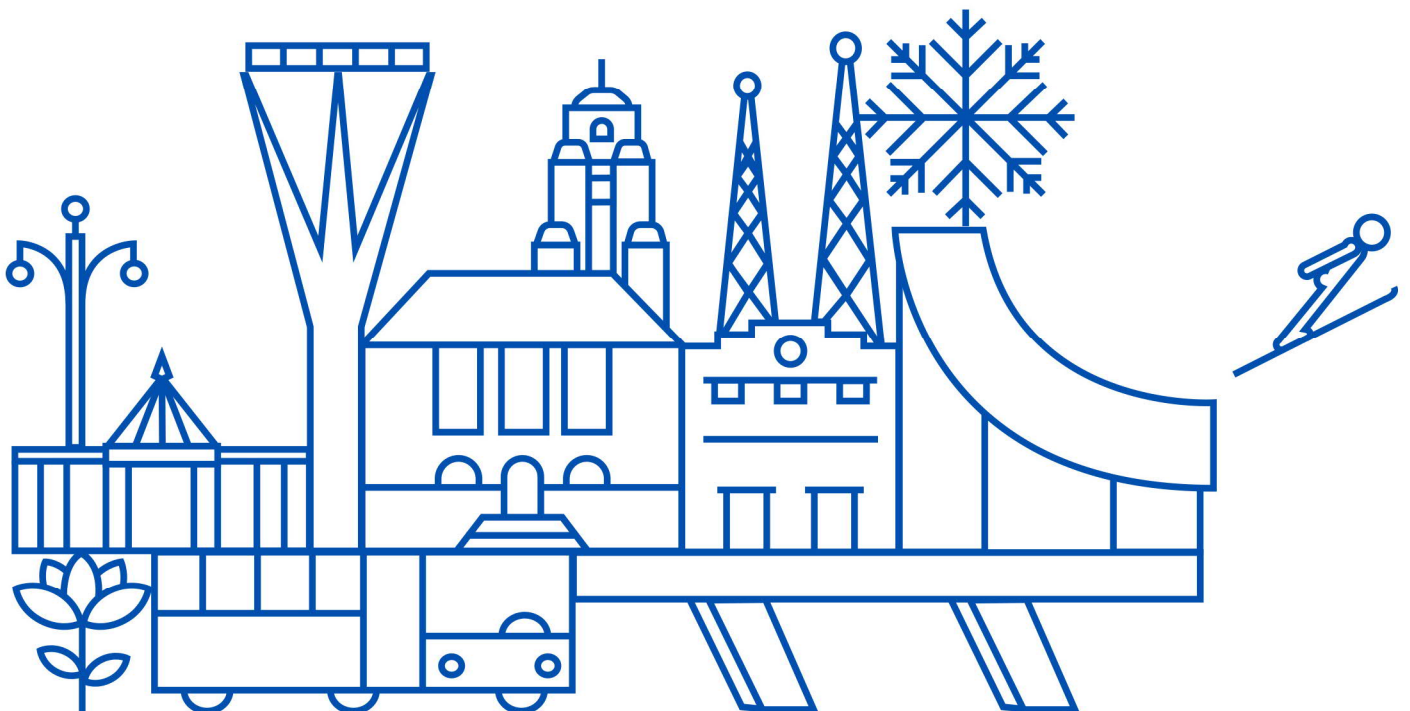
Liitteenä

1. Lahden kaupungin lainannostosuunnitelma 2020

LAHTI

LAHDEN KAUPUNGIN LAINANNOSTOSUUNNITELMA 2020

KH 3.2.2020

Sisällys

1 Lahden kaupungin rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteisiin sisältyvät raportointivelvoitteet	3
2 Lahden kaupungin lainat 31.12.2019	3
3 Vuoden 2019 lainannostosuunnitelman toteutuminen	3
5 Lainojen nostosuunnitelma.....	5
6 Rahoitusriskin mittaaminen - Lainasalkkuanalyysi 31.12.2019, emokaupunki	7
7 Varainhankinnan ja rahoitusriskien tavoitteet sekä toimintasuunnitelma vuodelle 2020.....	7
8 Sisäisen luototuksen ehdot 2020, pitkäaikaiset antolainat	9

1 Lahden kaupungin rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteisiin sisältyvät raportointivelvoitteet

Konsernipalvelut vastaa rahatoimeen liittyvästä raportoinnista. Varainhankinnan ja suojaustoimenpiteiden sekä sijoitustoiminnan raportoinnista määrätään Lahden kaupungin rahoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan periaatteissa. Sen mukaan vuosittain laaditaan lainannostosuunnitelma, joka on ajallinen ja määrällinen suunnitelma talousarviovuoden lainannostojen toteutuksesta. Katsaus emokaupungin lainoista ja suojauksista, ns. lainasalkkuanalyysi, esitetään kaupunginhallitukselle lainannostosuunnitelman yhteydessä ja muulloin tarvittaessa. Lainannostosuunnitelman toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle talouden seurantaraportin sekä kaupungin omaa lainanottoa koskevan päätöksenteon yhteydessä.

Lahden kaupungin rahoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan periaatteissa määritellään rahoitusriskin mittarit. Tarkemmat tavoitteet riskienhallinnalle asetetaan lainannostosuunnitelmassa. Toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten perusteella riskienhallinnan tavoitteita voidaan tarkentaa tai muuttaa tarvittaessa talousarviovuoden aikana.

Sijoitustoiminnasta raportoidaan talouden raportoinnin yhteydessä kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain. Lyhytaikaisen kassavarannon sijoittamisesta raportoidaan säännöllisesti kaupunginhallitukselle. Tarkempia sijoitustoiminnan raportointiin liittyviä ohjeistuksia voidaan antaa tarvittaessa talousarviovuoden aikana.

2 Lahden kaupungin lainat 31.12.2019

Kaupunki

Pitkäaikaiset lainat ulkoisilta rahoittajilta	805 050 000
Lyhytaikaiset lainat ulkoisilta rahoittajilta (kuntatodistukset)	0
Ulkoiset lainat yhteensä	805 050 000

Pitkäaikaiset lainat konserniyhtiöiltä (pitkäaikaiset talletukset)	64 806
Lyhytaikaiset lainat konserniyhtiöiltä (mm. konsernihilisaldot)	36 374 733
Sisäiset lainat yhteensä	36 439 539

Kaikki kaupungin lainat yhteensä 841 489 539

3 Vuoden 2019 lainannostosuunnitelman toteutuminen

Kaupungin vuoden 2019 talousarvion mukaisesta pitkäaikaisten luottojen lisäyksistä, 110,0 milj. eurosta, nostettiin vuoden aikana 90 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen nostot toteutuivat suunnitellun mukaisesti toisella ja viimeisellä kvartaalilla ja nostot painoutuivat määrällisesti loppuvuoteen. Hyvän likviditeettitilanteen ja pankkitileiltä perittävän talletuskoron vuoksi koko budjetoitua määrää ei nostettu. Nostettujen lainojen maturiteetit ja korkosidonnaisuudet toteutuivat tavoitteiden mukaisesti. Lisätalousarviossa oli varauduttu kattamaan kasvaneesta kokonaisrahoitustarpeesta lyhytaikaisella luotolla 50 milj. euroa (nettomuutos). Vuoden aikana lyhytaikaista rahoitusta nostettiin laskelmalla liikkeelle kuntatodistuksia yhteensä 80 milj. euroa, mutta vuoden vaihteessa niitä ei ollut nostettuna (nettomuutos 0 euroa). Uusia johdannais sopimuksia ei vuoden aikana solmittu ja suojausasteelle asetettu tavoitetaso saavutettiin nostamalla kiinteäkorkoisia luottoja.

Kaupunki käytti lainasopimukseen sisältyvää optio-oikeuttaan, kahden, alun perin vuonna 2034 erääntyvän, yhteensä 21,0 milj. euron kiinteäkorkoisen luoton (4,57 %) eräännyttämiseen vuonna 2019. Lainoihin liittyi erillinen koronvaihtosopimus sekä optiosopimus, jossa pankilla oli oikeus purkaa kyseinen koronvaihtosopimus. Myös pankki käytti purkuoikeuttaan ja koronvaihtosopimus raukesi samanaikaisesti lainojen erääntyessä.

Lainannostosuunnitelman toteutuminen				
Pitkäaikaisten lainojen nostot 2019, MEUR				
Q1	Q2	Q3	Q4	Yht.
TA2019 + LTA:t	30,0		80,0	110,0
Toteutunut	30,0		60,0	90,0

Kaupunki laski liikkeelle 4.12. kiinteäkorkoisen, laina-ajaltaan 4 vuoden ja nimellisarvoltaan 60 milj. euron joukkovelkakirjalainan, joka suunnattiin rajatulle joukolle institutionaalisia sijoittajia. Lainan kuponkikorko on 0 %. Lainan liikkeellelasku toteutui suotuisaan markkinatilanteeseen, jolloin lainan hinnoittelun perustana ollut viitekorko oli negatiivinen. Koska sijoittajien kiinnostus oli korkeaa, painui lainamarginaali alas ja lainan kokonaiskustannus muodostuu negatiiviseksi. Sijoittajan näkökulmasta tämä oli pienituloisin kiinteäkorkoinen Suomessa koskaan toteutettu kuntaemissio.

Nostetut pitkäaikaiset lainat 2019, MEUR					
	Nostot	Laina-aika	Nostopäivä	Korko	Rahoittaja
Q2	30,0	15 v	3.6.	Euribor 6 kk	Kuntarahoitus
Q4	60,0	4 v	4.12.	kiinteä	Joukkovelkakirjalaina/ OP Yrityspankki Oyj
Yht.	90,0				

Pitkäaikaisten, investointeihin tarkoitettujen antolainojen lisäykset olivat talousarviossa 56 milj. euroa. Lainoja myönnettiin vuoden 2019 aikana 54,9 milj. euroa. Kaupunginjohtajalle myönnettyyn 120 milj. euron määrärahaan sisältyy edellä mainittujen lainojen nostojen lisäksi myös muiden lyhyt- ja pitkäaikaisten antolainojen nostot, kuten konsernitiliin liitetyt luottolimiitit, väliaikaisrahoitus yleishyödyllisille toimijoille sekä muuhun kun investointitarkoitukseen myönnetyt luotot. Näitä muita luottoja myönnettiin yhteensä 15,7 milj. euroa. Kaikkia antolainoja lyhennettiin tai maksettiin pois 44,8 milj. euroa. Pitkäaikaisia, investointien rahoitukseen tarkoitettuja lainoja lyhennettiin 40,3 milj. euroa, mikä oli hieman vähemmän kuin talousarvion suunnitellut lyhennykset (43,0 milj. euroa).

Toimenpiteitä antolainasalkun ja antolainojen ehtojen selkeyttämiseksi jatkettiin vuonna 2019. Kahden tytäryhteisön yhteensä 62 tasaerä- ja annuiteetilainaa tai pääomaltaan pientä lainaa (yhteensä 135,8 milj. euroa) yhdisteltiin ja muutettiin 7 tasalyhenteiseksi lainaksi. Järjestelyissä lainojen lyhennysrasite pyrittiin mahdollisuuksien mukaan pitämään ennallaan ja uusien lainojen korko määriteltiin lähtötilanteen lainojen keskikorkotason mukaan. Uudelleenjärjestelyistä aiheutuvat lainannostot eivät kuluttaneet talousarviovuonna valtuuston myöntämää määrärahaa eikä muutoksilla ollut vaikutusta rahoituslaskelmaan.

Lainannostosuunnitelman toteutuminen				
Myönnetyt antolainat 2019, MEUR *)				
Q1	Q2	Q3	Q4	Yht.
TA2019 + LTA:t	30,0	10,0	16,0	56,0
Toteutunut		54,9		54,9

*) ei sisällä konsernitililimiittejä eikä vaihtuviin vastaaviin kirjattuja pitkäaikaisia luottoja

4 Talousarvio 2020

Kaupunginvaltuuston (25.11.2019, 114 §) hyväksymät määrärahat ja valtuudet kaupunginjohtajalle vuodelle 2019:

Kaupunginvaltuuston (25.11.2019, § 114) hyväksymät määrärahat ja valtuudet kaupunginjohtajalle vuodelle 2020	
MÄÄRÄRAHA	VALTUUS EUR
LYHYTAIKAINEN LUOTTO (OTTOLAINAT), SAMANAIKAISESTI NOSTETTUNA ENINTÄÄN	250 000 000
LYHYT- JA PITKÄAIKAINEN LUOTTO KAUPUNGIN MÄÄRÄYSVALLASSA OLEVILLE YHTEISÖILLE JA SÄÄTIÖILLE (ANTOLAINAT) - Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennaaikainen takaisin maksu, lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä. - Valtuutuksen enimmäismäärästä enintään 1.000.000 eur on varattu yleishyödyllisille toimijoille myönnettävään väliaikaisrahoitukseen.	120 000 000
SUOJAUTUMISTOIMENPITEET KORKO- JA VALUUTTARISKEILTÄ (JOHDANNAISSOPIMUKSET)	200 000 000
PITKÄAIKAINEN LUOTTO (OTTOLAINAT)	60 000 000

Talousarvio 2020, rahoituserät:

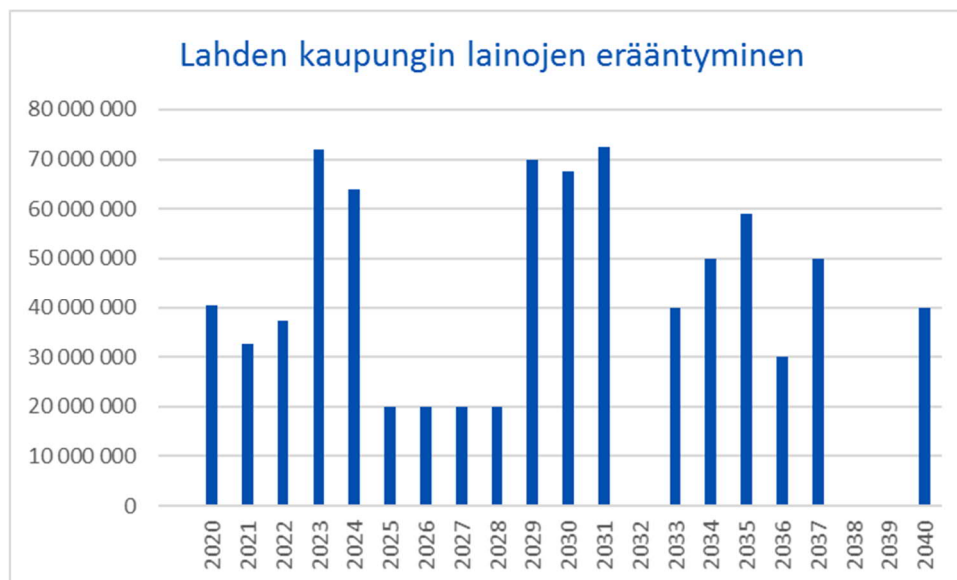
Ottolainat	TA 2020	Pitkäaikaiset antolainat	TA 2020
Lisäykset, pitkäaikaiset	60 000 000	Lisäykset	35 000 000
Vähennykset, pitkäaikaiset	-40 344 800	Vähennykset	-48 113 400
Nettolisäys, lyhytaikaiset	30 000 000	Netto	-13 113 400
Netto	49 655 200		

Vuoden 2020 talousarvion mukaan kaupungin rahoitustarve katetaan ottamalla pitkäaikaista lainaa 60 milj. euroa. Lainanoton suuruuteen vaikuttaa kaupungin oman toiminnan tuloksellisuuden lisäksi, investointimenojen toteutuminen ja kuluvan vuoden erääntyvien rahoituserien suuruus sekä tytäryhteisöjen investointeihinsa tarvitsema rahoitus. Pitkäaikaisten lainojen suunnitellut lyhennykset ovat talousarviovuonna 40,3 milj. euroa, jolloin nettolainanotoksi jää 49,7 milj. euroa. Kertalyhenteisen lainan poismaksu ajoittuu huhtikuulle (37 milj. eur). Pitkäaikaisia antolainoja investointeihin myönnetään vuonna 2020 talousarvion mukaan 35,0 milj. euroa. Tytäryhtiöiden rahoitustarpeita ja lainannostojen ajoituksia tullaan täsmentämään vuoden aikana 2021 talousarvioprosessin edetessä.

5 Lainojen nostosuunnitelma

Lyhyet markkinakorot ovat edelleen negatiiviset ja kaupungin maksuliikennepankit perivät talletuspalkkiota, jos pankkitilille määritelty pankkikohtainen maksimipäiväsaldo ylittyy. Tytäryhtiöiden konsernitilien varat laskeaan kokonaiskassaan ja pankkitilien päiväsaldoihin. Pitkäaikaisten luottojen nostot ajoitetaan jo vakiintuneen tavan mukaisesti touko-kesäkuulle ja marras-joulukuulle. Tästä syystä kassan määrällisten ja ajoituksellisten vaihteluiden tasaaminen luoton nostojen kohdentamisella lainan poismaksujen ajankohtaan ei ole mahdollista. Maksuvalmiutta voidaan ylläpitää tarvittaessa kuntatodistuksina nostettavilla lyhytaikaisilla luotoilla. Ylijäämäkassan sijoittaminen tuottavasti ja sijoitusperiaatteiden mukaisesti on nykyisessä toimintaympäristössä haasteellista: Mahdollisia lyhytaikaisia, sijoitusperiaatteiden mukaisia sijoituskohteita ei ole käytännössä saatavilla ollenkaan.

Kaupunginjohtajalle myönnettyjen lyhytaikaisten, samanaikaisesti nostettuna olevien luottojen määrärahaa on nostettu 250 milj. euroon. Kuntatodistusohjelmien määrä on yhteensä 300 milj. euroa. Kuntatodistuksista maksettava korko on negatiivinen (01/2020).

Nykyinen, pääasiallisesti kertalyhenteisistä lainoista koostuva lainasalkkurakenne vaikuttaa myös uusien nostettavien lainojen maturiteettiin. Tavoitteena on rahoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti eräännyttää kertalyhenteisiä lainoja tasaisesti eri vuosille. Olemassa olevan kaupungin lainasalkun maturiteettijakauman perusteella vaihtoehtoisia laina-aikoja uusille lainoille ovat: 5v - 8v, 12v, 16v, 18v - 19v sekä edellisiä pidemmät, ns. ultra pitkät luotot.

Konsernipalvelut on valmistellut vuoden 2019 aikana pitkäaikaista, yli 10 vuoden rahoitusjärjestelyä Euroopan Investointi Pankin kanssa koulu- ja päiväkotihankkeiden rahoitusta varten. Rahoituksen määrä on 100 milj. euroa (ei vahvistettu) ja sopimus allekirjoitetaan todennäköisesti tämän vuoden ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Yksittäisten lainojen nostot ajoittuvat useamman vuoden ajalle.

Lisäksi konsernipalvelut on aloittamassa valmistelut Green Bond -joukkovelkakirjalaina rahoituksesta. Viime vuoden lopussa järjestellyn joukkovelkakirjan perusteella sijoittajakysyntää kaupungin liikkeellelaskemille velkapapereille on runsaasti sekä koti- että ulkomailla. Ennusteiden mukaan korkotaso pysyy edelleen erittäin alhaisena, minkä vuoksi joukkolaina muodostuu kustannuksiltaan edulliseksi. Green Bond -joukkolainalla rahoitettavan hankekannan on tuotettava ympäristöllisesti kestävää hyötyä. Tavoitteena on saada lainajärjestely loppuun ennen Euroopan ympäristöpääkaupunki vuoden alkua. Green Bond rahoituksen suunniteltu määrä on arviolta 50 - 100 milj. euroa ja laina-aika 5 - 7 vuotta.

Vuonna 2020 pitkäaikaisten luottojen ajankohtaa ja määrää tarkastellaan vuoden aikana. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla nostettava määrä on todennäköisesti pienempi tai rahoitustarve katetaan kassavaroista tai vaihtoehtoisesti kuntatodistuksien liikkeellelaskuilla ja siten nostot painottuvat loppupuolelle. Nostettaviin määriin ja ajankohtiin vaikuttaa myös suunnitellun Green Bond-lainajärjestelyn eteneminen.

Suunnitelma pitkäaikaisten antolainojen ja ottolainojen nostojen ajoittumisesta vuodelle 2020, MEUR

	Q1	Q2	Q3	Q4	Yht.
Antolainat		3,0		32,0	35,0
Ottolainat		20,0		40,0	60,0

Uusia johdannais sopimuksia voidaan tehdä suojausasteen tavoitteiden saavuttamiseksi markkinatilanne ja lainasalkku huomioiden. Kaupunki on kirjannut vuoden 2019 tilinpäätöksessä tulosvaikutteisesti yhden koronvaihtosopimuksen markkina-arvoon perustuvan arvomuutoksen ja muut johdannais sopimukset on esitetty ai-noastaan liitetiedoissa.

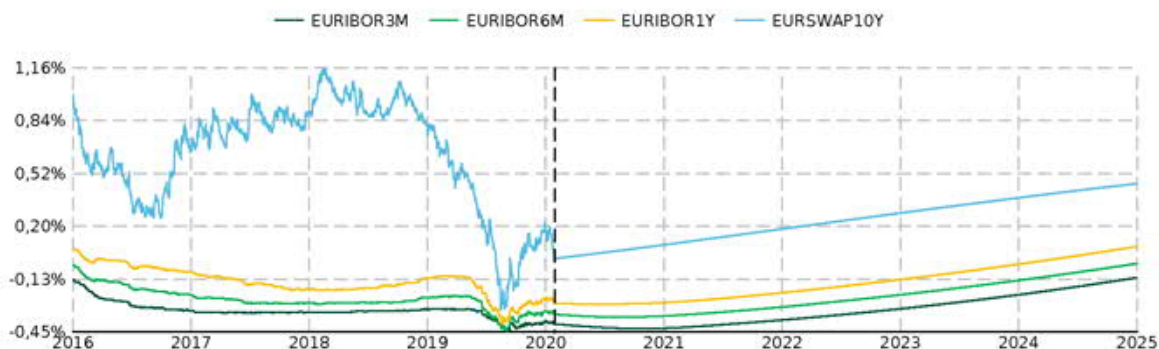
6 Rahoitusriskin mittaaminen - Lainasalkkuanalyysi 31.12.2019, emokaupunki

Lainasalkkuanalyysi-tarkastelussa on otettu huomioon emokaupungin lainat, lainasaatavat ja korkokiinnitykset (johdannaiset):

- Suojausaste 65 % (12/2018: 65 %)
- Antolainojen keskiporko 1,7 % (12/2018: 1,8 %) - sisältää kaikki antolainat sekä pääomalainat
- Ottolainojen keskiporko 1,4 % (12/2018: 1,6 %) - sisältää vain ottolainat
- Keskiporko, ottolainat ja johdannaiset 1,7 % (12/2018: 1,8 %) - viimeiset 12 kk
- Keskiporko, antolainat 1,8 % - viimeiset 12 kk
- Anto- ja ottolainojen korkotuotot ja korkomenot netto EUR -4,8 Meur (12/2018: -4,0 Meur)
- Korkositoumus keskimäärin 6,9 v - kertoo pääomapainotetusti lasketun keskimääräisen ajan, jolloin lainasalkun markkinakorko hinnoitellaan uudelleen
- Keskimääräinen laina-aika 10,0 v - kertoo pääomapainotetusti lasketun keskimääräisen ajan, jolloin lainasalkun pääoma tulee maksaa takaisin

7 Varainhankinnan ja rahoitusriskien tavoitteet sekä toimintasuunnitelma vuodelle 2020

Pitkät markkinakorot ovat olleet laskussa vuoden 2018 lopusta lähtien. Korkomarkkinoilla tapahtui muutos loppukesästä 2019, jolloin pitkä viitekorot saavuttivat tähänastiset alimmat tasonsa: myös ne puhkaisivat nollarajan (10 ja 15 v) tai kävivät nollaprosentin tuntumassa (20 v). Tällä hetkellä pitkä korot ovat palanneet nol-latasoon, mutta korkojen nousuodotukset ovat erittäin maltilliset. Markkinaennusteiden mukaan lyhyet korot pysyvät negatiivisina: 12 kuukauden Euribor-koron odotetaan palaavan nollatason yläpuolelle vasta loppuke-väästä 2024 ja kaupungin lainojen viitekorkona käytetty 6 kuukauden Euribor puhkaisee nollarajan arviolta vuoden 2025 lopussa.

Korkohistoria ja markkinaennuste:**Markkinakorot**

	29.1.2020	29.1.2019
EURIBOR3M	-0,4000 %	-0,3060 %
EURIBOR6M	-0,3411 %	-0,2370 %
EURIBOR1Y	-0,2755 %	-0,1090 %
EURSWAP10Y	-0,0003 %	0,7264 %

Lähde: Apollo / Kuntarahoitus

Lainasalkun hallinta

Lainat nostetaan pääsääntöisesti joko sidottuina 6 kuukauden Euribor-korkoon tai kiinteäkorkoisina (kiinteä korko koko laina-ajan). Joukkovelkakirjalainoissa markkinoiden kysyntä määrittelee korkosidonnaisuuden. Samoja korkosidonnaisuusvaihtoehtoja noudatetaan myös antolainauksessa tytäryhtiöille. Uusien luottojen koronmaksu-, koronmääritys- ja lyhennysajankohdat ovat 31.5. ja 30.11. sekä otto- että antolainoissa. Joukkovelkakirjalainan liikkeellelaskut pyritään ajoittamaan mahdollisimman lähelle em. tavoiteajankohtia. Antolainat myönnetään lyhennysuunnitelmallisina ja lyhennystyyppinä on tasalyhennys. Antolainasalkun selkeyttämistä ja lainojen yhdistelemistä jatketaan olemassa olevien lainojen osalta samoilla periaatteilla ja käytänteillä kuin vuonna 2019 tehdyissä järjestelyissä.

Varainhankinta

Pitkäaikaisten lainannostojen painopiste on ajoitettu vuoden 2020 loppupuolelle. Vuoden aikana syntyvä rahoitustarve voidaan kattaa lyhytaikaisella luotolla. Lainojen korkosidonnaisuus harkitaan lähempänä nostoajankohtaa markkinatilanteen ja rahoituksen saatavuuden mukaan. Kaupungin pitkäaikaiset lainat tullaan nostamaan vaihtuvakorkoisena, jolloin ne sidotaan 6 kuukauden Euribor-korkoon, tai kiinteäkorkoisena. Joukkovelkakirjaemissioiden korkokiinnityksissä otetaan huomioon sijoittajien painotukset.

Keskikorko

Tavoitteena on, että kaupungin varainhankinnan keskimääräiset kustannukset huomioidaan antolainauksen hinnassa. Vuoden 2020 antolainauksen hinnoittelu perustuu kaupungin oman varainhankinnan kustannuksiin vuonna 2019 toteutuneisiin ja vuoden 2020 arvioituihin kustannuksiin. (Ks. luku 8 Sisäisen luotonuksen ehdot 2020, pitkäaikaiset antolainat)

Lainojen maturiteettijakauma

Lainojen maturiteetit hajautetaan ottamalla huomioon nykyisten lainojen ja johdannaissovimusten erääntymiset, lainannoston päätöshetken markkinatilanne sekä rahoituksen saatavuus. Lainarahan saatavuus on tällä hetkellä hyvä, mikä mahdollistaa pitkäaikaisen rahoituksen hankkimisen. Kaupunki painottaa lainannostoissa pitkiä, yli 10 vuoden maturiteetteja. Myös alle 10 vuoden lainat ovat mahdollisia ja harkinta tehdään lähempänä suunniteltuja luotonnostoja rahoituksen saatavuuden mukaan. Joukkovelkakirjamarkkinat toimivat parhaiten 4 - 7 vuoden maturiteeteissa, mikä huomioidaan mahdollisissa emissioissa.

Suojausaste ja rahoitusriskien hallinta

Kaupungin lainojen suojausaste pyritään säilyttämään vähintään viime vuosien tasolla eli noin 60 - 65 %:ssa. Vuoden aikana voidaan tarvittaessa tarkastella tavoitetta uudelleen markkinatilanteen ja -arvioiden mukaan. Tavoitteena on pitää suojausaste aina vähintään yli 50 %.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojautua tulevaisuuden korkotason nousua vastaan ja lisätä korkomenojen ennakoitavuutta. Nostettavien lainojen korkosidonnaisuuksia määritettäessä otetaan huomioon suojausasteelle asetettu tavoite, tuleva korkokehitys ja olemassa oleva lainasalkku.

8 Sisäisen luotonuksen ehdot 2020, pitkäaikaiset antolainat

Tytäryhteisöille myönnettävien, pitkäaikaisten antolainojen marginaalit vuonna 2020 ovat seuraavat:

Marginaali + 0,05 % rahoitusmarginaali	<ul style="list-style-type: none">0,30 % + 0,05 % = 0,35 % : laina-aika max. 10 v tai jos pidemmässä lainassa on 10 vuoden kuluttua marginaalin tarkistus0,50 % + 0,05 % = 0,55 % : laina-aika yli 10 v ja ei marginaalin tarkistusta
Korkosidonnaisuus ja viitekorko	VAIHTUVA : Euribor 6 kk KIINTEÄ : kiinteä korko koko laina-ajan, viitekorkona lainan maturiteettia tai marginaalin tarkistusajankohtaa vastaava koronvaihtosopimuskorko (koronvaihtosopimuskorko vs. 6 kk Euribor)
Koronmaksu- ja lyhennys	31.5. ja 30.11.
Lyhennystapa	Tasalyhennykset

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 30

Saapuneet ja lähteneet asiakirjat 3.2.2020

D/49/07.01.03.00.02/2020

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee luettelossa mainitut asiakirjat tiedokseen.
Perusteluosa	Kaupunginhallituksen jäsenille jaetaan luettelo saapuneista ja lähteneistä asiakirjoista.
Muutoksenhaku	muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-
Liitteenä	1. Luettelo

Kaupunginhallituksen kokous 3.2.2020**Saapuneet ja lähteneet asiakirjat**

1. Lautakuntien ja jaostojen pöytäkirjoja

- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 23.1.2020	D/20/2020
- Liikunta- ja kulttuurilautakunta 29.1.2020	D/12/2020
- Elinvoima- ja työllisyysjaosto 20.1.2020	D/35/2020
- Konserni- ja tilajaosto 20.1.2020	D/36/2020

ML

Lahden kaupunki
Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä
03.02.2020 § 31

Talouden seurantaraportti ja TP-ennuste 2019

D/809/02.02.02.00.01/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja

Konsernipalvelujohtaja Mika Mäkinen, puh. 050 556 9815
Laskentasuunnittelija Lasse Puhakka, puh. 044 416 3655

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Pekka Timonen

Kaupunginhallitus merkitsee Lahden kaupungin talouden seurantaraportin ja tilinpäätösennusteen 2019 tiedokseen.

Perusteluosa

Konsernipalvelut 29.01.2020:

"Konsernipalvelut on valmistellut talouden seurantaraportin ja tilinpäätösennusteen vuodelta 2019. Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen."

Kaupunginhallitus käsittelee varsinaisen tilinpäätöksen kokouksessaan 30.3.2020.

Muutoksenhaku

muutoksenhakukielto

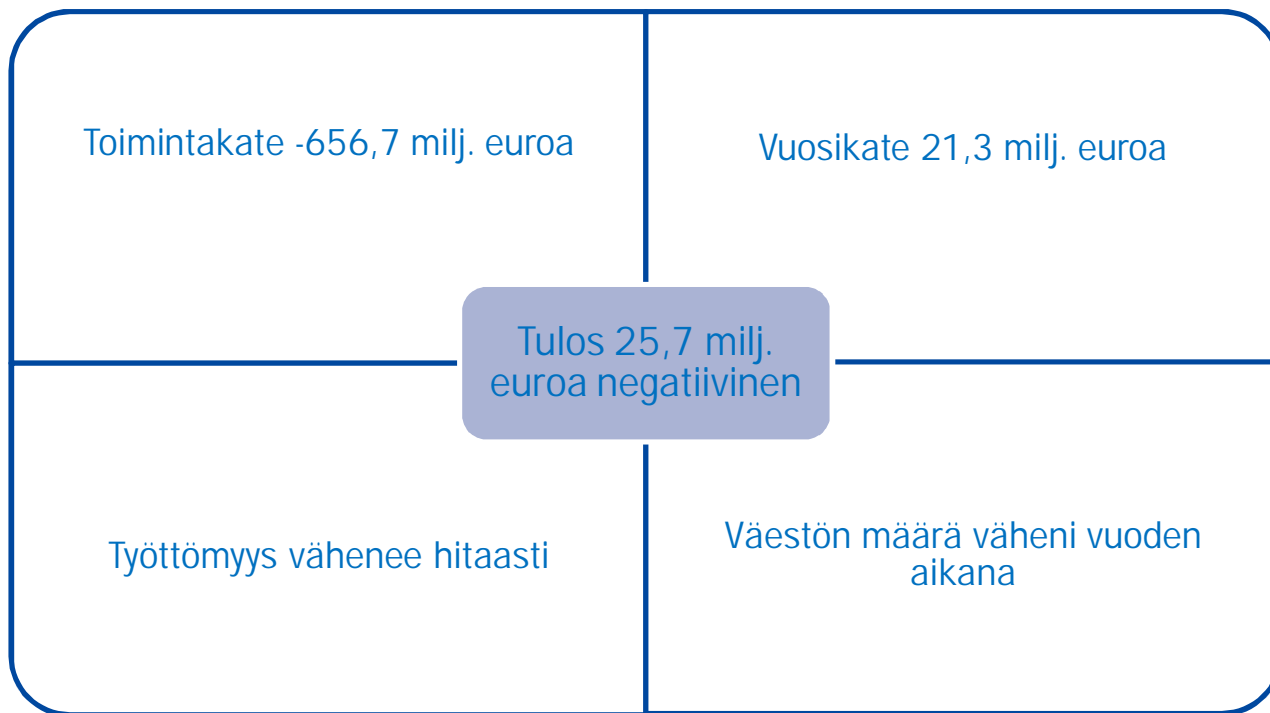
Toimenpiteet

-

Liitteenä

1. Talouden seurantaraportti ja tilinpäätösennuste 2019

Talouden seurantaraportti ja TP-ennuste 2019

Tuloslaskelmaennuste 2019

Tuloslaskelma, 1000 €	Tilinpäätös 2018	Alkuperäinen talousarvio 2019	Lisätalousarvio 2019	Voimassa oleva talousarvio 2019	TILINPÄÄTÖS ENNUSTE 2019	Yliitys / Alitus	Toteuma %	Toteuman kasvu %
Toimintatuotot	150 904	150 027	304	150 332	156 624	6 293	104,2	3,8
Toimintakulut	-774 456	-788 323	-29 577	-817 901	-814 362	3 539	99,6	5,2
TOIMINTAKATE	-622 211	-637 196	-29 273	-666 469	-656 740	9 729	98,5	5,5
VEROTULOT	465 139	486 600	-14 000	472 600	475 356	2 756	100,6	2,2
VALTIONOSUUDET	191 367	189 700	3 500	193 200	193 871	671	100,3	1,3
Korkotuotot	12 106	13 096		13 096	12 350	-746	94,3	2,0
Muut rahoitustuotot	15 909	16 862		16 862	18 933	2 070	112,3	19,0
Korkokulut	-15 998	-18 615		-18 615	-16 990	1 626	91,3	6,2
Muut rahoituskulut	-644	-625		-625	-5 515	-4 890	882,5	757,1
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	11 374	10 718		10 718	8 778	-1 940	81,9	-22,8
VUOSIKATE	45 669	49 822	-39 773	10 049	21 265	11 216	211,6	-53,4
Poistot ja arvonalennukset	-45 175	-45 881		-45 881	-47 951	-2 070	104,5	6,1
TILIKAUDEN TULOS	494	3 941	-39 773	-35 832	-25 745	10 087	71,8	-5 309,4

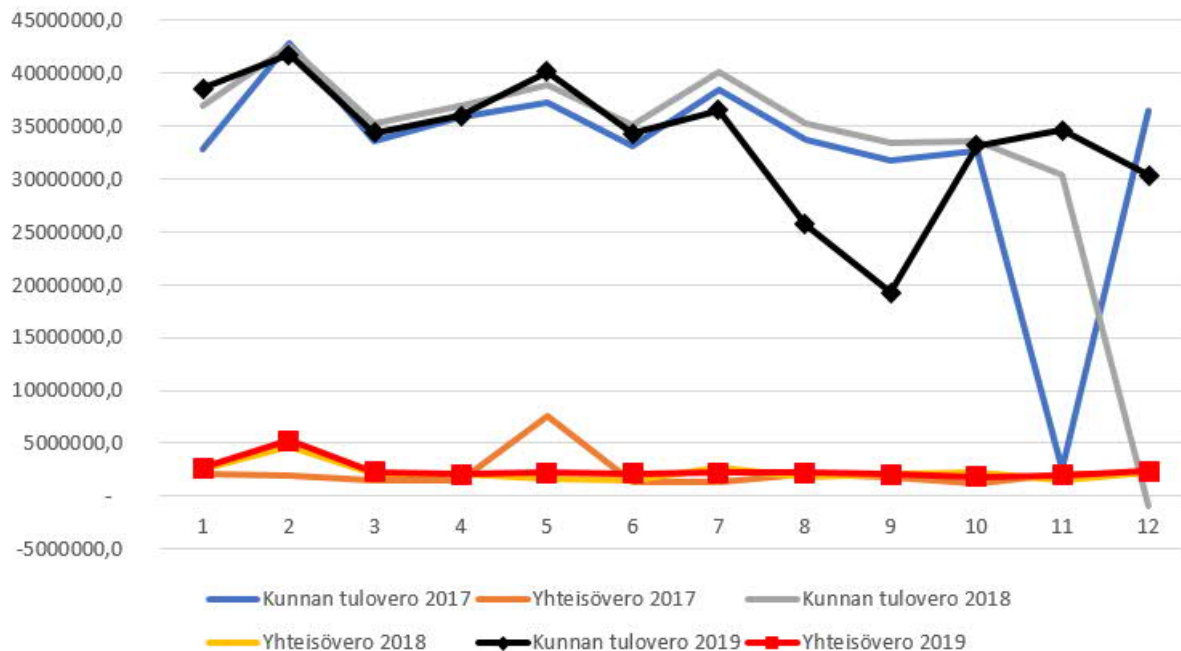
Tuloslaskelmaennuste 2019

- Ennuste sisältää **vuosikatetta ja tulosta parantavia** tekijöitä:
 - Käyttöomaisuuden myyntivoitot + 3,1 M€
 - Muita toimintatuottoja + 3,2 M€
 - Säästöjä toimintamenoissa + 3,5 M€
 - Verotulot + 2,8 M€
 - Valtionosuudet +0,7 M€
- Ennuste sisältää **vuosikatetta ja tulosta heikentäviä** tekijöitä:
 - Luottotappiot -2,4 M€
 - Arvonmuutos / alaskirjaukset yhteensä -6,2 M€
 - Poistojen lisäys (Tilakeskus) -3,6 M€
- Ennusteessa Hyvinvointiyhtymän määräraha on voimassa olevan talousarvion mukainen, sisältäen lokakuussa valtuuston hyväksymän lisätalousarvion +28,5 M€ (KV 7.10.2019 § 98). Yhtymän lopullinen maksuosuus tulee vielä vaikuttamaan tulokseen.
- Tarkemmat analyysit tuloksesta annetaan lopullisten lukujen kera tilinpäätöksen yhteydessä 30.3.2020.

Verotulot

Kunnallis- ja yhteisöveron tilitykset 2017 - 2019

Verotulot

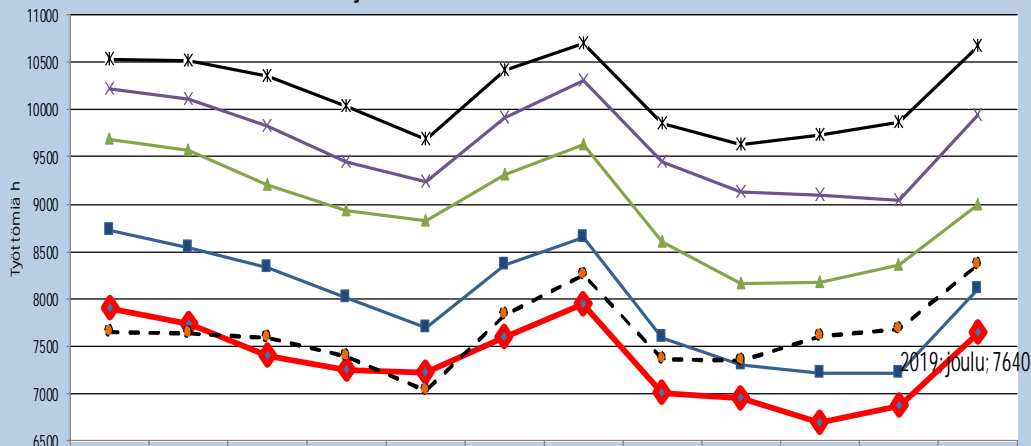
Kunnallisveron tilitysrytmi vuonna 2019 poikkesi edellisistä vuosista

- ennakonpalautukset heinä-joulukuussa

Työttömyys

Työttömien määrä Lahdessa 2012 ja 2015- 2019 kuukausittain ja muutos vuosista 2012,2015, 2016, 2017 ja 2018 vuoteen 2019

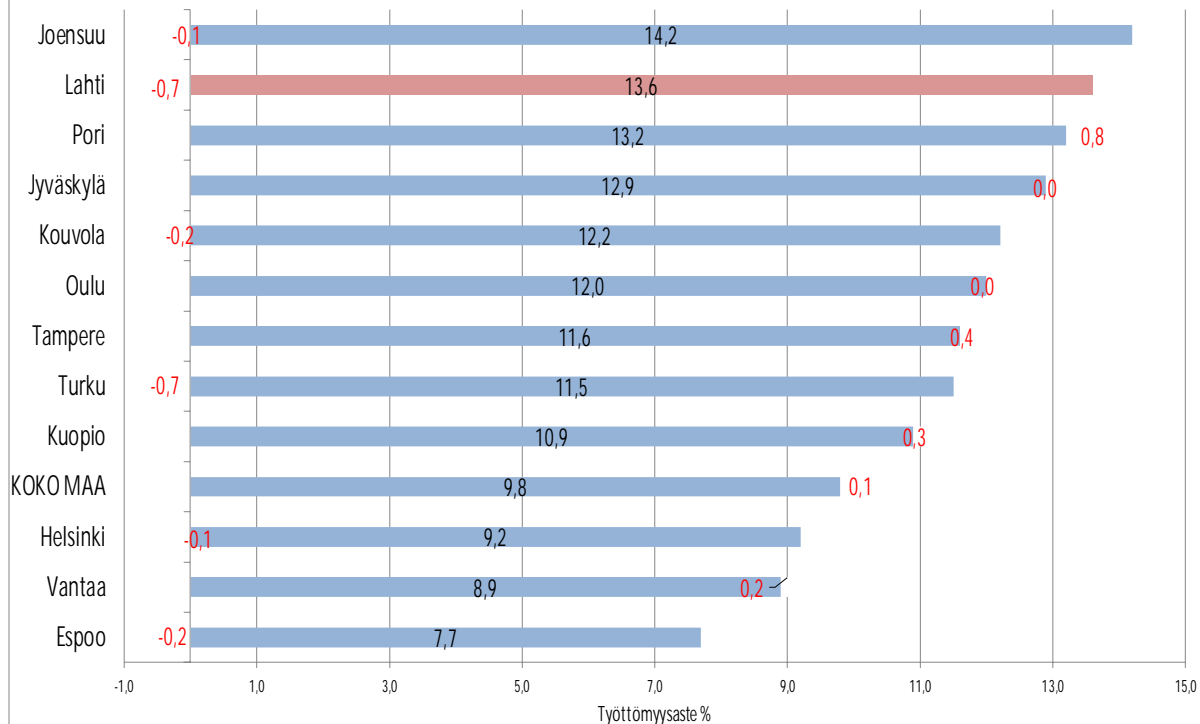

	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
2019	7900	7731	7405	7246	7222	7593	7944	7007	6950	6700	6869	7640
2018	8722	8544	8328	8007	7692	8365	8654	7592	7299	7210	7211	8110
2017	9695	9566	9202	8929	8835	9311	9622	8598	8158	8185	8354	9001
2016	10209	10115	9822	9444	9237	9912	10308	9443	9135	9093	9039	9938
2015	10529	10514	10354	10030	9682	10408	10699	9852	9626	9732	9868	10669
2012	7650	7643	7588	7393	7030	7833	8263	7366	7354	7609	7689	8358
erotus 2019-2018	-822	-813	-923	-761	-470	-772	-710	-585	-349	-510	-342	-470
erotus 2019-2017	-1795	-1835	-1797	-1683	-1613	-1718	-1678	-1591	-1208	-1485	-1485	-1361
erotus 2019-2016	-2309	-2384	-2417	-2198	-2015	-2319	-2364	-2436	-2185	-2393	-2170	-2298
erotus 2019-2012	250	88	-183	-147	192	-240	-319	-359	-404	-909	-820	-718

Joulukuun työttömyysaste 13,6 %

- Lahden työttömyysaste oli vuoden 2019 joulukuun lopussa 13,6 %, 0,7 prosenttiyksikköä alempi kuin vuosi sitten.
- Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukainen koko maan työttömyysaste oli joulukuussa 9,8 %.
- Työttömiä työhakijoita oli Lahdessa joulukuussa 7 640, 470 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.
- Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 140 henkilöä, 45 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.
- Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttöminä olleita oli 2 071, 449 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.
- Uusia avoimia työpaikkoja oli Lahdessa joulukuun lopussa 945, 11 työpaikkaa enemmän kuin vuosi sitten.

12 suurimman kaupungin työttömyysaste vuoden 2019 JOULUKUUN LOPUSSA ja työttömyysasteen muutos vuoden 2019 aikana

SUURIMPIEN KAUPUNKIEN

työttömyysaste oli vuoden 2019 JOULUKUUN lopussa korkein Joensuussa (14,2 %), Lahdessa (13,6 %) ja Porissa (13,2 %), matalin Espoossa, 7,7 %.

Vuoden aikana (joulukuu 2018 - 2019) työttömyysaste on laskenut eniten Turussa ja Lahdessa (-0,7 pros. yksikköä). Porissa työttömyysaste oli joulukuussa 0,8 prosenttiyksikköä ja Tampereella 0,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten.

Väestön määrän kehitys

- Lahden väkiluku joulukuussa 119 875
- Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Lahden väkiluku oli vuoden 2019 joulukuun lopussa 119 875. Väestön määrä väheni kuukauden aikana 44 henkilöllä.
- Joulukuun 2019 aikana maahanmuutto kasvatti kaupungin väestöä 20 henkilöllä. Kuntien välinen nettomuutto vähensi 24 henkilöllä. Kokonaisnettomuutto vähensi väkilukua siis 4 henkilöllä. Syntyneitä oli 39 vähemmän kuin kuolleita. Väkiluvun korjaus oli 1 henkilöä.
- Vuoden 2019 alusta Lahden väkiluku on vähentynyt 76 henkilöllä. Vuoden 2019 tammi-joulukuun aikana muuttoliike on lisännyt Lahden väestömäärää 247 henkilöllä. Kuntien välinen muuttoliike on ollut 101 henkilöä miinuksella ja kuolleita on ollut 321 enemmän kuin syntyneitä. Vuoden 2018 tammikuusta väkiluku on lisääntynyt 225 henkilöllä.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki
Toimielin:
Kaupunginhallitus

Kunnallisasiat
Kokouspäivämäärä:
03.02.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Pykälät: 24-27, 30-31
	Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Pykälät ja valituskieltojen perusteet Pöytäkirjan §:n osalta muutoksenhakuoikeus on siten rajoitettu, että kunnallisen virkaehtosopimuksen 26 §:n mukaan viranhaltija ei saa valittamalla hakea muutosta viranomaisen päätökseen tai saattaa sitä oikaisuvaatimuksin tai hallintovalitusasiana käsiteltäväksi siltä osin kuin päätös koskee viranhaltijan palvelussuhteen ehtoja, jos hänellä tai viranhaltijayhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Kuntalain 89 §:n 1 mom. mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla, mikäli niistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja sen yhteystiedot: Toimielin: Lahden kaupunginhallitus Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 Puh.: (03) 814 11 Faksi: (03) 814 2244 Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: klo 9-18 Pykälät: 28-29 Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päätyttyä.
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
---	---

	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät:</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hao/hameenlinna Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42200 Telekopio 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät:</p>	<p>Valitusaika: 30 päivää</p>
	<p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnallisvalituksen tekoon oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p>	
Valituskirjelmä	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>	
Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>	
Tuomioistuinmaksut	<p>Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suorite- tuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsitte-</p>	

	lyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.
Lisätiedot	Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen. Hankinta-asioita (pykälät) koskeva oikaisuohje ja valitusosoitus on pöytäkirjan erillisenä liitteenä.